

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Кафедра теорії та методик початкової освіти
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
Управління освіти і науки Кам'янець-Подільської міської ради
Кам'янець-Подільська спеціальна школа-інтернат I-III ст. Хмельницької обласної ради

ПРОГРАМА

III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«УКРАЇНСЬКА ТА ІНОЗЕМНІ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ Й ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ»

21-22 березня 2019 року

Кам'янець-Подільський

Організаційний комітет конференції

Голова організаційного комітету

Іван Конет проректор з наукової роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, доктор фізико-математичних наук, професор

Заступники голови організаційного комітету

Віктор Лабунець декан педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, доктор педагогічних наук, професор

Наталія Гудима завідувач кафедри теорії та методик початкової освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, кандидат філологічних наук, доцент

Члени організаційного комітету

Наталія Бахмат заступник декана педагогічного факультету з наукової роботи та інформатизації освітнього процесу Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та методик початкової освіти

Ольга Турко доцент кафедри філологічних дисциплін початкової освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, кандидат філологічних наук

Оксана Кіліченко доцент кафедри педагогіки початкової освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В. Стефаніка», кандидат педагогічних наук, доцент

Ольга Григорович доцент кафедри дошкільної та початкової освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, кандидат педагогічних наук, доцент

Олеся Мартіна доцент кафедри теорії та методик початкової освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, кандидат філологічних наук, доцент

- Наталія Третяк** доцент кафедри теорії та методик початкової освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, кандидат філологічних наук, доцент
- Наталія Мєлєксєцева** старший викладач кафедри теорії та методик початкової освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, кандидат філологічних наук
- Тетяна Олинець** старший викладач кафедри теорії та методик початкової освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, кандидат педагогічних наук
- Ірина Дорож** асистент кафедри теорії та методик початкової освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, кандидат педагогічних наук
- Аліна Оксанюк** методист початкової освіти науково-методичного центру управління освіти і науки Кам'янець-Подільської міської ради, вчитель вищої категорії, вчитель початкових класів, ЗОШ № 15
- Тетяна Сінгілевич** заступник директора з навчальної роботи, вчитель-методист, відмінник освіти України, Кам'янець-Подільська спеціальна школа-інтернат I-III ступенів Хмельницької обласної ради

Модератор конференції

- Наталія Мєлєксєцева** старший викладач кафедри теорії та методик початкової освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, кандидат філологічних наук

Адреса організаційного комітету

Кам'янець-Подільський національний
університет імені Івана Огієнка
кафедра теорії та методик початкової освіти
вул. Симона Петлюри, 1 б,
м. Кам'янець-Подільський,
Хмельницька область,
32300
тел. (03849)

НАУКОВА ПРОБЛЕМАТИКА КОНФЕРЕНЦІЇ

- 1. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**
- 2. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ**
- 3. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ Й РОЗВИТКУ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ**
- 4. ФОРМУВАННЯ ТА ПРОПЕДЕВТИКА ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ**
- 5. НЕПЕРЕРВНА МОВНА ОСВІТА В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ УКРАЇНИ**
- 6. ФАХОВА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОВНОЇ ОСВІТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**
- 7. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**
- 8. НАСТУПНІСТЬ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

СЕКЦІЙНІ ЗАСІДАННЯ

СЕКЦІЯ 1

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

О.С. Аліксійчук, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ДИТЯЧОГО МУЗИЧНО-ІГРОВОГО ФОЛЬКЛОРУ

Стаття присвячена проблемам формування творчої активності учнів початкової школи на уроках української мови засобами дитячого музично-ігрового фольклору. Розглядаються функції та види української дитячої народної музично-поетичної творчості. Висвітлюються організаційно-методичні особливості забезпечення ефективності формування творчої активності учнів початкової школи шляхом впровадження в освітній процес зразків національно-культурної спадщини.

***Ключові слова:** творча активність, молодші школярі, початкова школа, освітній процес, ігрова діяльність, дитячий музичний фольклор, уроки української мови.*

А.М. Бордюжан, магістрант спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ГРАМАТИЧНОГО ПОНЯТТЯ «ІМЕННИК»

У статті проведено відбір поетапного матеріалу для забезпечення змісту вивчення іменника у початкових класах; розроблено зразки уроків з теми «Вивчення іменника у початкових класах»; опрацьовано стан дослідження проблеми у лінгвістичній літературі; з'ясовано особливості формування загального поняття про іменник та аналіз етапів вивчення іменника у початковій школі; креслено систему вивчення іменника у початкових класах.

***Ключові слова:** іменник, граматичне поняття, формування граматичних умінь, початкові класи, система вправ і завдань.*

Т.В. Борисова, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ВИКОРИСТАННЯ МИСТЕЦЬКИХ ЗАСОБІВ У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Стаття присвячена висвітленню можливостей різних видів мистецтв для розвитку пізнавальної активності учнів початкових класів. Розглядаються методичні механізми впровадження різнохарактерної мистецької діяльності у структуру уроків іноземної мови. Акцентується твердження щодо необхідності спеціального добору мистецьких засобів, що відповідають віковим потребам та інтересам дітей. Окреслюються вимоги до педагогічного супроводу уроків іноземної мови з використанням мистецьких елементів.

Ключові слова: *урок, іноземна мова, мистецтво, мистецька діяльність, пізнавальна активність, молодші школярі, педагогічний супровід.*

І.Я. Вебер, вихователь I категорії, Кам'янець-Подільська спеціальна школа-інтернат I-III ступенів Хмельницької обласної ради

МЕТОДИКА РОЗВИТКУ МИСЛЕННЯ І МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПЕРІОД НАВЧАННЯ ГРАМОТИ

Навчання грамоти — одне з найважливіших завдань початкової школи. Процес формування в дітей первинних навичок читання і письма завжди був у полі зору педагогів, мовознавців, методистів. Поряд із набуттям умінь писати й читати молодші школярі одержують елементарні знання про мовлення: усне і писемне, діалогічне і монологічне; про особливості висловлювань, обумовлені їх комунікативними завданнями, ситуацією спілкування. Основна увага приділяється розвитку умінь здійснювати всі види мовленнєвої діяльності: слухання-розуміння (аудіювання), говоріння, читання, письмо.

Ключові слова: *молодші школярі, слово, звук, буква, читання, метод цілих слів, метод навчання.*

В.В. Вітюк, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філології та методики початкової освіти, Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

ФОРМУВАННЯ ОСНОВ МЕДІАГРАМОТНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ І СТУПЕНЯ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Закцентовано увагу на реалізацію змістової лінії «Досліджуємо медіа» у початковому курсі рідномовної освіти Нової української школи, яка передбачає ознайомлення здобувачів освіти I ступеня базової середньої освіти з основами медіаграмотності, формування умінь розмежовувати реальне та віртуальне спілкування, аналізувати й оцінювати медіатексти. Проаналізовано систему завдань для опанування комунікативного медіасередовища здобувачами освіти у 1-4 класах, зокрема для ознайомлення з візуальним, аудіальним і аудіовізуальним медіа, Інтернетом, рекламою, змістом і формою медіатекстів, для здійснення маніпуляції в медіа.

Ключові слова: *медіаграмотність, Нова українська школа, реальне та віртуальне спілкування, комунікативне медіасередовище.*

Т.А. Гавловська, викладач кафедри німецької мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ГРИ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Розглянуто особливості використання ігор та ігрових завдань на уроках німецької мови в початковій школі. Визначено, що гра чи ігрове завдання можуть застосовуватися на уроках німецької мови як один з цінних засобів розвитку всіх видів вмінь та навичок німецької мови та навчання всім аспектам мовних знань в практичних цілях; вона мотивує учнів навчання німецькій мові, формує позитивне ставлення до навчальної діяльності, але не заміняє традиційну систему навчання, лише сприяє посиленню професійного спрямування викладання іноземної мови.

***Ключові слова:** орфографічна гра, рольова гра, лексична гра, граматична гра, ігрове завдання, урок німецької мови, початкова школа.*

А.В. Гакман, магістрант спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ СИНОНІМІВ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Значне місце в лексичній роботі на уроках української мови займає вивчення синонімів. Використання їх у мовленні допомагає точніше висловити думку, передати своє ставлення до того про що говориться, уникати невинуватих повторів у тексті. Тому доцільно вже в початкових класах формувати в учнів вміння розуміти значення синонімів, розрізняти їх семантичні відтінки, доречно вживати у мовленні. У статті розкривається системний підхід до вивчення синонімів у початкових класах. Визначено групи вправ із синонімами та методику їх застосування на різних етапах навчання української мови.

***Ключові слова:** синоніми; вправи з синонімами; використання синонімів у мовленні.*

Е.П. Голдибан, учитель вищої категорії, старший учитель, Кам'янець-Подільська загальноосвітня школа I-III ступенів №15 Хмельницької області

ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У 1 КЛАСІ НУШ

У статті зацентовано увагу на тому, що в умовах НУШ змінюється форма навчання, а саме: учень знаходиться в центрі освітнього процесу, активно включений до процесу отримання нових знань та практичного їх застосування (діяльнісний підхід); проаналізовано психофізіологічні особливості шестирічного першокласника; описано методику роботи з дітьми шестирічного віку для формування фонетичних та інтонаційних іншомовних навичок, швидкого запам'ятовування слів та словосполучень, навчання читання, говоріння.

***Ключові слова:** Нова українська школа, діяльнісний підхід, психофізіологічні особливості, читання, говоріння, іншомовні навички.*

О.О. Добринчук, кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ОСОБЛИВОСТІ ХОРОВОЇ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОЦІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Розглянуто особливості, переваги та недоліки хорової форми роботи на уроці іноземної мови у початкових класах. Закцентовано увагу на різних видах хорової роботи на уроці. Продемонстровано систему вправ і завдань хорової роботи із метою формування в учнів початкових класів фонетичної, лексичної, граматичної та комунікативної (хоча і на імітативному рівні) компетентностей.

***Ключові слова:** хорова форма роботи, прийом, урок іноземної мови, система вправ, хорове повторення, самостійне хорове відтворення.*

В.О. Казимір, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри німецької мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР ПІД ЧАС ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ В МОЛОДШІЙ ШКОЛІ

Закцентовано увагу на формуванні лексичної компетентності в молодших школярів на уроках німецької мови. Підкреслено, що гра є природною діяльністю для учнів цього віку, тому під час навчання лексики слід активно використовувати різноманітні ігрові прийоми. Схарактеризовано різні види ігор для засвоєння та закріплення лексичного матеріалу молодшими школярами.

***Ключові слова:** компетентність, лексична компетентність, формування компетентності, гра, дидактична гра.*

О.В. Ковальчук, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Розкрито потенціал уроків української мови для формування гуманістичних цінностей; подано шляхи донесення до свідомості учня цінностей суспільства засобами надбавь української мови; охарактеризовано практичні аспекти використання педагогічних технологій виховання гуманістичних цінностей.

***Ключові слова:** гуманістичні цінності, ціннісні орієнтації, особистість молодшого школяра, технології виховання, освітній процес.*

О.С. Колісник, магістрант спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ВИВЧЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СИНТАКСИСУ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Схарактеризовано особливості вивчення елементів синтаксису на уроках української мови в початковій школі; наголошено на необхідності

застосування комунікативно-діяльнісного підходу під час опрацювання основних синтаксичних понять. З'ясовано, що робота над елементами синтаксису спрямована на розвиток зв'язного мовлення молодших школярів.

Ключові слова: елементи синтаксису, комунікативно-діяльнісний підхід, розвиток зв'язного мовлення, урок української мови, початкова школа.

Я.В. Комерзан, магістрант спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

МОВЛЕННЄВИЙ РОЗВИТОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА ОСНОВІ ТЕКСТУ В СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У статті описано роль тексту для мовленнєвого розвитку молодших школярів, практичну спрямованість уроків української мови, зокрема в роботі над текстом, запропоновано ряд вправ, які дозволяють усвідомити закономірність зв'язного тексту; зроблен висновки.

Ключові слова: мовлення, текст, уміння, навички, вправа, комунікація.

Ю. А. Крецька, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри німецької мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Охарактеризовано мету навчання іноземної мови у початковій школі, яка полягає у формуванні основ іншомовної комунікативної компетенції, відповідних умінь та навчальної мотивації. Наголошується на необхідності врахування вікових особливостей учнів молодшого шкільного віку, використання методів та прийомів, спрямованих на задоволення їхніх основних потреб. Проаналізовано результати досліджень щодо створення сприятливих умов для формування мотивації вивчення ІМ шляхом організації комунікативно-ігрової діяльності. Розглянуто можливості використання ігрових методів навчання, навчальних матеріалів, які сприяють підвищенню рівня мотивації учнів, інтересу до вивчення іноземної мови.

Ключові слова: іншомовна комунікативна компетенція, початкова школа, урок німецької мови, мотивація, ігрова діяльність.

А. А. Крук, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

THE FORMATION OF MAIN TECHNIQUES AND METHODS FOR IMPROVING READING SKILLS

Prospects for the development of skills and various methods of teaching English reading techniques are analyzed as well as pedagogical conditions of usage the information technologies for improving the formation of foreign language competence in the field of professional communication are investigated. Theoretical aspects of reading instructions and professional English communicative competence are described. The sequence of forming skills in reading techniques are envisaged.

Main difficulties that arise during the study of reading techniques are considered and certain ways for overcoming them are determined.

Key words: reading techniques, teaching methods, speech activity, skills formation, learning process.

Р.В. Кульбанська, старший викладач кафедри іноземних мов, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ МОЛОДШОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Основна увага зосереджена на проблемі послідовності етапів навчання франкомовної лексичної компетенції учнів молодшої школи. Проаналізовано методичні передумови навчання лексики молодших школярів, з'ясовано критерії відбору лексичних мінімумів, запропоновано способи пояснення семантики нових слів на уроках французької мови в початковій школі.

Ключові слова: молодші школярі, мовлення, лексичний мінімум, лексична компетентність, семантика, урок французької мови.

С.В. Лисак, заступник директора з виховної роботи, вчитель-методист, відмінник освіти України, нагороджена знаком В. Сухомлинського, Кам'янець-Подільська спеціальна школа-інтернат I-III ступенів Хмельницької обласної ради

ФОРМУВАННЯ СПІЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ ТА РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ УЧНІВ У ПОЗАКЛАСНІЙ РОБОТІ

Закцентовано увагу на ролі вихователя у формуванні спільних цінностей учнів, на яких ґрунтуватимуться дії як дітей, так і дорослих — батьків і вчителів. Охарактеризовано систему практичних завдань для визначення спільних цінностей класу, систему практичних вправ для розвитку мовлення учнів, проведення годин спілкування.

Ключові слова: цінності, групові заняття, зазначені ситуації, позитивні і негативні почуття, обговорення думок.

Н.В. Мелексцєва, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Обґрунтовано необхідність навчання іноземної мови дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами. Описано сучасні підходи до навчання іноземної мови молодших школярів з особливими освітніми потребами за типом інклюзії; схарактеризовано труднощі, які виникають під час оволодіння учнями іншомовною комунікативною компетентністю; запропоновано шляхи вирішення поставлених задач.

Ключові слова: навчання іноземної мови, іншомовна комунікативна компетентність, діти з особливими освітніми потребами, інклюзія, початкова школа.

С.І. Никитюк, викладач кафедри англійської мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

МЕТОД ПОДКАСТІВ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Метод подкастів у вивченні іноземних мов стає усе популярнішим на сьогодні. Використання таких аутентичних аудіоматеріалів може дуже поживати та урізноманітнити навчальний процес.

Викладачі іноземних мов, в основному, використовують подкасти для повторення вже пройденого матеріалу (наприклад, для запису лекцій, включаючи лекційні слайди та демонстраційний матеріал) та для надання додаткової інформації, наприклад, прослуховування інтерв'ю, різних додаткових аудіоматеріалів з певної тематики, радіопрограм, оголошення, коментування чогось, надання інструкцій щодо практичної роботи студентів, тощо. При використанні подкастів створюють нові інноваційні освітні можливості, нове творче середовище для навчання.

***Ключові слова:** метод подкастів, навчальний матеріал, аудіоматеріали, іноземні мови, інноваційні освітні можливості.*

Т.В. Олинець, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У статті розглядаються активні форми роботи на уроках англійської мови й аналізуються шляхи їх використання у початкових класах. Досліджено психолого-педагогічні умови навчання англійської мови дітей молодшого шкільного віку. Автор акцентує увагу на пріоритетних технологіях, які стимулюють розвиток творчих здібностей. Доведено, що активні форми навчання є могутнім чинником психологічної адаптації дитини в новому мовному просторі.

***Ключові слова:** активні форми, пріоритетні технології, творчі здібності, парна робота, групова робота.*

Т.А. Петрова, вчитель вищої категорії, Кам'янець-Подільська загальноосвітня школа I-III ступенів №15 Хмельницької області

ІГРОВІ МЕТОДИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У статті проаналізовано використання лінгвістичних ігор, ігрових прийомів і завдань, які допомагають покращити ефективність уроку та сприяти комплексному розвитку особистості учня. Гра на уроці гармонійно поєднується з іншими методичними формами і сприяє глибшому засвоєнню знань, індивідуалізації навчання, визначенню й виявленню особистих інтересів учнів, рівня сформованості у них необхідних умінь і навичок.

***Ключові слова:** індивідуалізація навчання, лінгвістичні ігри, інтелектуальні ігри, ігрові прийоми, ігровий метод, завдання, ефективність уроку, дитяча особистість.*

І.Л. Пукас, асистент кафедри теорії та методик дошкільної освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ОСОБИСТІСНО ЗОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ ШКОЛЯРІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті розглянуто актуальні підходи до вивчення англійської мови, а також роль особистісно зорієнтованого підходу. Розкрито основні принципи цього підходу у вивченні англійської мови дітьми шкільного віку. Показано значення навчання іноземної мови, оскільки ефективність навчання значною мірою залежить від зацікавленості учнів, мотивації, яка стимулює їхню активну діяльність. Охарактеризовано цілі та завдання особистісно зорієнтованого навчання іноземних мов учнів початкової школи, висвітлено можливості і переваги особистісно зорієнтованого підходу в системі мовної освіти.

***Ключові слова:** особистісно зорієнтований підхід, англійська мова, мовлення, мотивація, актуальні підходи, діти шкільного віку.*

Н.Ю. Родюк, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЕВИХ УМІНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЯК ОДНЕ З АКТУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ СУЧАСНОЇ ЛІНГВОДИДАКТИКИ

У статті висвітлено питання щодо формування й удосконалення комунікативно-мовленневих умінь молодших школярів на уроках української мови. Розглянуто аспекти розвитку мовленневих навичок спілкування, які знайдуть застосування у всіх сферах життя, формування мовленневих здібностей учнів початкових класів, форми реалізації комунікативно-мовленневого підходу навчання молодших школярів української мови. Доведено, що за умови доцільного добору комунікативних вправ, створення ситуацій, що стимулюють вільне висловлювання, забезпечується природна комунікативність мовлення учнів та успішний розвиток умінь спілкуватися; відзначено, що мовно-мовленневий курс навчання української мови в початкових класах вимагає засвоєння учнями мовної системи для організації мовленневої діяльності, а найголовніше – для формування у них комунікативних умінь і навичок; наголошено, що мовленнева діяльність має бути в центрі уваги учителів початкових класів на кожному уроці.

***Ключові слова:** мовлення, мовленнєві та комунікативні уміння, комунікативна компетентність, лінгводидактика, початкова школа.*

С.М. Сидорів, асистент кафедри педагогіки початкової освіти, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

ЗАСТОСУВАННЯ ПОЗИТИВНИХ ІНКЛЮЗИВНИХ ПРАКТИК НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Одним із пріоритетних напрямів організації Нової української школи є необхідність досягнення якісно нового рівня у вивченні іноземних мов.

Іноземна мова — це галузь знань, оскільки розкриває перед людиною скарбницю іншомовної культури, нові стилі життя.

Специфіка іноземної мови як навчального предмета і, особливо в інклюзивному класі, полягає в тому, що спілкування є не тільки кінцевою метою навчання, а і засобом її досягнення. Саме вчитель робить усе можливе і неможливе для цього. Під час організації освітнього процесу в інклюзивному класі необхідно використовувати інтерактивні технології, які сприяють створенню комфортного середовища.

Ключові слова: *інклюзивний клас, позитивні практики, інтерактивні технології.*

О.А. Смицька, вчитель вищої категорії, Кам'янець-Подільська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №15 Хмельницької області

НАВЧАЛЬНА ГРА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті зацентовано увагу, що досягти успіху у навчанні молодших школярів можна лише зацікавивши учнів на уроці, коли, розвиваючи свої здібності, вони задовольняють пізнавальні потреби. Молодші школярі постійно відчують потребу в грі, ігровому спілкуванні, і гра для них – це перша змога виявити себе як особистість, самовизначитись, самоствердитись. Гра – іскра, що запалює вогник допитливості, зацікавленості та вимагає концентрації уваги учнів, напруження їх сил. Вона має здатність організувати життя дітей, наповнити його змістом. О.М. Горький писав: «Гра – творчість, гра – праця. Праця – шлях дітей до пізнання світу». Мета гри – забезпечення переходу від пізнавальної мотивації до професійного зв'язку з появою потреби у знаннях та їх практичного застосування в освітньому процесі.

Ключові слова: *навчальна гра, початкова школа, пізнавальні інтереси.*

Я.О. Старенька, магістрант факультет іноземної філології, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСОБИСТІСНО ЗОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОЦІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Зацентовано увагу на важливості використання особистісно зорієнтованих технологій на уроці німецької мови. Проаналізовано трактування поняття «особистісно зорієнтовані технології» у науковій педагогічній та методичній літературі. Наведено низку вправ, які сприятимуть реалізації особистісно зорієнтованого підходу у навчання німецької мови.

Ключові слова: *урок німецької мови, технології, особистісно зорієнтовані технології.*

Л.С. Твердохліб, магістрант спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

МЕТОДИКА РОБОТИ НАД СЛОВОМ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ: ЛЕКСИЧНИЙ АСПЕКТ

Здійснено комплексний аналіз теорії і практики роботи над лексичним значенням слова в початкових класах; визначено роль і місце лексичного значення слів у навчанні та вихованні молодших школярів; обґрунтовано та розроблено модель процесу роботи над словом в початкових класах (лексичний аспект); розроблено методичні рекомендації для вчителів щодо роботи над лексичним значенням слова в початкових класах.

Ключові слова: *слово, лексичне значення слова, робота над словом, методичні рекомендації.*

А. В. Уманець, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

СПОСОБИ СЕМАНТИЗАЦІЇ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ У ПРОЦЕСІ АВТОМАТИЗАЦІЇ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Закцентовано увагу на формуванні в молодших школярів лексичних навичок з іноземної мови; виділено основні етапи засвоєння лексичного матеріалу. Схарактеризовано перекладні та безперекладні способи семантизації лексичних одиниць та систему рецептивно-репродуктивних і продуктивних умовно-комунікативних вправ для їх засвоєння.

Ключові слова: *лексичні одиниці, способи семантизації, лексичні навички, рецептивно-репродуктивні вправи, продуктивні умовно-комунікативні вправи.*

Г.В. Фоміна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики та мовної комунікації, Національний університет біоресурсів і природокористування України

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ У МОЛОДШІЙ ШКОЛІ

Проаналізовано поняття фонетичні знання, фонетичні навички, фонетична компетенція. Закцентовано увагу на трьох групах факторів, які зумовлюють основні труднощі під час формування фонетичної компетентності у молодшій школі. Визначено, що формування основ фонетичної компетенції відбувається в початковій школі, та зазначено необхідність брати до уваги особливості пізнавальних процесів і психічних властивостей молодших школярів. Схарактеризовано процес автоматизації дій учнів з окремими звуками, зокрема вправи на рецепцію.

Ключові слова: *фонетичні знання, фонетичні навички, фонетична компетентність, інтонаційні навички, фонетичний мінімум, фонетична усвідомленість.*

Д.Ю. Хохель, кандидат філологічних наук, викладач кафедри англійської мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ПАРТНЕРСЬКОГО НАВЧАННЯ

У сучасній українській школі нового значення набуває міжкультурна комунікація. Одним із ефективних методів формування ситуації постійної комунікації відповідного характеру на занятті є охарактеризована у доповіді співпраця із зарубіжними викладачами-партнерами.

Ключові слова: комунікація, Нова українська школа, метод, міжкультурна комунікація, партнерське навчання.

Т.М. Ящук, учитель-логопед, вища кваліфікаційна категорія, вчитель-методист, Кам'янець-Подільська спеціальна школа-інтернат I-III ступенів Хмельницької обласної ради

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМ ЗОРУ

Для дітей із порушенням зору характерні неправильно засвоєння артикуляції звуку і, відповідно, системи ознак звуків, необхідних для їх розрізнення. У дітей не формується система фонетичних зіставлень звуків, що призводить до неточних, недиференційованих уявлень про звуковий склад слова. Недоліки вимови негативно впливають на формування мовленнєвої діяльності, обмежують круг спілкування дітей із порушенням зору, що позначається на їх особистісному розвитку і може привести до появи негативних властивостей (замкнутості, негативізму тощо). із-за порушення зору виникають труднощі формування уявлень, недостатність життєвого і сенсорного досвіду, що відбивається на лексичній і семантичній сторонах мовлення.

Ключові слова: розвиток мовлення дітей із порушенням зору, артикуляція звуку, мовленнєва діяльність, лексична сторона мовлення, семантична сторона мовлення.

СЕКЦІЯ 2

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ

О.А. Байгалоха, вчитель англійської мови I категорії, Клубівський ліцей імені Олега Довгого Хмельницької обл.

РОЗВИТОК АНГЛОМОВНОЇ АУДІАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ НУШ

У статті розкрито особливості формування англійської мовної комунікативної компетентності учнів початкових класів з метою вдосконалення їх комунікативних здібностей. Змодельовано практичні завдання аудіативного спрямування з використанням інноваційних педагогічних технологій в умовах Нової української школи.

Ключові слова: аудіювання, аудіативна компетентність, комунікативні здібності, урок англійської мови, Нова українська школа.

Т.В. Боднарчук, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри німецької мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

РЕАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ МЕТИ ПІД ЧАС ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Закцентовано увагу на формуванні в учнів лексичної компетентності на уроках німецької мови. Підкреслено, що під час навчання лексики поряд із завданням розвитку мовлення іноземною мовою повинні вирішуватись і завдання освітнього характеру, оскільки вивчення іноземної лексики пов'язане із розвитком логічного мислення учнів. Схарактеризовано систему вправ і завдань з метою формування в учнів німецькомовної лексичної компетентності з метою кращого усвідомлення уже знайомих їм понять, співставляючи слова, що позначають їх в рідній і іноземній мовах.

***Ключові слова:** компетентність, лексична компетентність, формування компетентності, освітня мета, урок німецької мови.*

В.М. Бродовська, вчитель початкових класів, вища категорія, методист, Кам'янець-Подільська загальноосвітня школа №17 I-III ст.

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Приділяється увага формуванню в молодших школярів умінь ефективно спілкуватися в повсякденному житті; початкових умінь складати діалог на зазначену тему; вживати формули мовленнєвого етикету; заохочувати висловлювати свою думку; дотримуватись норм літературної вимови і з метою формування в учнів початкових класів комунікативних компетентностей.

Актуальність теми обумовлена сучасними тенденціями в освіті. Сьогодні школа повинна забезпечити формування і розвиток інтелектуальної, творчої і ініціативної особистості, здатної жити і спілкуватися в принципово нових умовах, реалізувати себе у житті.

Спілкування без мовлення складне і неможливе, бо мова – це «віконечко», через яке дитина бачить світ. Мова відіграє велику роль у житті людини. Батьки вчать своїх дітей говорити, а вчитель повинен формувати їх мовленнєво-комунікативні здібності.

***Ключові слова:** спілкування, комунікативна компетентність, діалогічне мовлення, мовленнєвий етикет, вправи та завдання, молодші школярі, урок української мови та літературного читання.*

О.С. Главацька, магістрант спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

РОЛЬ СТИЛІСТИЧНИХ УМІНЬ У ФОРМУВАННІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У статті обґрунтовано значення роботи над стилістикою у початковій школі та подано методичні рекомендації щодо формування стилістичних умінь як важливої складової комунікативної компетентності молодших школярів.

Ключові слова: стилістичні вміння, комунікативна компетентність, функційно-стилістичний підхід, комунікативно-діяльнісний підхід, молодші школярі.

Д.І. Гончар, магістрант спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

РОЛЬ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ У ФОРМУВАННІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Описано сутність інтеграції як явища, інтегрованого навчання, основних підходів до його визначення, переваги інтегрованого навчання в сучасній початковій школі. Охарактеризовано види інтеграції (інтеграція предметів, навичок, напрямів, послідовна інтеграція, перспективна інтеграція). Подано основні підходи до інтегрованого навчання: мультидисциплінарний, міждисциплінарний, трансдисциплінарний. Розкрито можливості реалізації інтеграції в Новій українській школі. Наведено приклади використання інтегрованого навчання для формування комунікативної компетентності учнів сучасної початкової школи.

Ключові слова: інтеграція, інтегроване навчання, Нова українська школа, комунікативна компетентність.

О.М. Городиська, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ГРИ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

У статті актуалізується проблема формування лексичної компетентності молодших школярів засобами гри. Сформульовано методичні завдання, визначено основні методи й засоби навчання іноземної мови у початковій школі; обґрунтовано доцільність використання гри на ранньому етапі навчання іноземної мови; визначено оптимальні способи використання ігрової діяльності; розроблено комплекс вправ для успішного засвоєння іношомовної лексики.

Ключові слова: іноземна мова, лексична компетентність, ігрова діяльність, початкова школа, лексика, вправи, методи, засоби навчання.

Т.В. Зданюк, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри німецької мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

DIE METHODISCHEN ASPEKTE DER VIDEOVERWENDUNG IM DEUTSCHUNTERRICHT ALS BILDUNGSMITTEL DER KOMMUNIKATIVEN KOMPETENZ

Der Artikel behandelt und analysiert die Hauptschritte der Arbeit mit dem Video. Die erfolgreichste Methode der Arbeit mit Videomaterial im Deutschunterricht in der allgemeinbildenden Schule wird ermittelt. Das Hauptaugenmerk liegt auf der Entwicklung einer Reihe von Übungen und methodischen Empfehlungen für deren Umsetzung. Der Übungskomplex wird nach der Methode entwickelt, die eine dreistufige Verteilung der Lernaktivitäten beim Arbeiten mit Videomaterial ermöglicht. Die Arbeit an Videomaterial ist aufgrund ihres motivationalen Potenzials eine wichtige Lehrmethode, das sich positiv auf den Lernprozess von Fremdsprachenlernern auswirkt und diesen stark beschleunigt.

Schlüsselwörter: Die deutsche Sprache, das Videomaterial, die Schüler, die Arbeitsschritte, die Übungen, die Kompetenz.

Л.В. Глійчук, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника»

ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Сучасний розвиток техногенної цивілізації, який характеризується виникненням глобальних проблем, по-новому ставить питання про місце і роль освіти у житті людини і суспільства. З урахуванням викликів XXI століття особливої актуальності набуває переорієнтація змісту навчання на формування ключових компетентностей особистості, оволодіння якими допомагає усвідомлювати реальність життя і знаходити шляхи розв'язання проблем. Серед них своєю важливістю та необхідністю виділяється комунікативна. Вона являє собою здатність людини встановлювати та підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, що включає систему внутрішніх ресурсів, необхідних для побудови ефективної комунікації в певному колі ситуацій міжособистісної взаємодії. Такий вид компетентності передбачає такий рівень взаємодії з оточуючими, який дозволяє в межах своїх здібностей і соціального статусу успішно функціонувати в суспільстві, а також включає певний життєвий досвід, ерудицію, наукові знання тощо. Загалом комунікативна компетентність є ідейно-моральною категорією, що регулює всю систему ставлень особистості до природного і соціального світу, а також до самої себе як синтезу цих двох світів. Звідси, проектуючи та організовуючи процес формування комунікативної компетентності учнів, варто розглядати цю категорію як систему, що включає сукупність знань, умінь та якостей особистості.

Ключові слова: комунікативна компетентність, лінгводидактичні засади, проектування та організація формування комунікативної компетентності.

Т.В. Калинюк, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри німецької мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ВИКОРИСТАННЯ КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЄВОЇ СИТУАЦІЇ У НАВЧАННІ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Визначено місце та роль комунікативно-мовленнєвих ситуацій у процесі навчання діалогічного мовлення на уроках іноземної мови, які у сучасній методиці розглядаються як засіб реалізації комунікативного методу навчання. Встановлено, що за умов відсутності природного середовища спілкування іноземною мовою, використання комунікативно-мовленнєвих ситуацій дозволяє моделювати акти спілкування в освітньому процесі з метою формування навичок і вмінь у чотирьох видах мовленнєвої діяльності. Доведено, що завдяки ситуативному мовленню, у навчальних умовах уроку, формуються уміння і навички виконувати не тільки певні мовленнєві дії, зумовлені темою спілкування, але й використовувати для цього відповідні мовні та мовленнєві засоби, які є типовими у реальних життєвих ситуаціях. Виокремлено складові комунікативно-мовленнєвої ситуації: обставини за яких відбувається комунікація; стосунки між комунікантами; мовленнєві наміри; реалізація акту спілкування, який створює нові стимули для мовлення. Підготовка учнів здійснюється шляхом виконання низки комунікативних вправ.

Ключові слова: спілкування, комунікативна компетентність, ситуативне мовлення, діалогічне мовлення, мовні та мовленнєві засоби.

М.С. Копчук-Кашецька, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника»

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Висвітлено питання, що стосуються актуальної проблеми формування комунікативно-мовленнєвої компетентності учнів початкових класів. Розглянуто аспекти розвитку мовленнєвих навичок спілкування, які знайдуть застосування у всіх сферах життя, формування мовленнєвих здібностей школярів. Доведено, що за умови доцільного добору комунікативних вправ, створення ситуацій, що стимулюють вільне висловлювання, забезпечується природна комунікативність мовлення учнів та успішне формування комунікативно-мовленнєвої компетентності.

Ключові слова: компетентність, комунікація, спілкування, комунікативно-мовленнєва компетентність, мовленнєві навички, комунікативні вправи, учні початкових класів.

Г. С. Одинцова, кандидат філологічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін початкової освіти, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ

З'ясовано, що інтегроване навчання покликане формувати в молодших школярів цілісну картину світу шляхом залучення наукових знань з різних дисциплін чи різних розділів окремої дисципліни, що веде до встановлення

системи асоціацій, зумовленої життєвим досвідом і знаннями учнів. Запропоновано систему вправ і завдань із формування комунікативної компетентності, які поєднують, з одного боку, блоки знань з різних предметів та різні види діяльності школярів, а з іншого – їх вербальну реалізацію у процесі мовленнєвої діяльності учнів (жанрове багатство текстового матеріалу, побудова зв'язних монологічних та діалогічних висловлювань, творчі завдання комунікативного спрямування).

***Ключові слова:** комунікативна компетентність, інтегроване навчання, інтеграція, молодші школярі, українська мова.*

Г.В. Підлужна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри лінгвометодики та культури фахової мови, Житомирський державний університет імені Івана Франка

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Зміст статті зосереджено на проблемі формування мовленнєвої компетентності молодших школярів в умовах становлення Нової української школи. З'ясовано, що компетентісний підхід до мовленнєвого розвитку учнів полягає у формуванні таких комунікативних умінь, які б дозволили їм вільно спілкуватись у будь-яких життєвих ситуаціях у дитячому віці та в майбутньому дорослому житті. Відтак у статті зазначено увагу на особливостях розвитку провідних видів мовленнєвої діяльності – аудіювання й говоріння. На основі аналізу наукових джерел і передового педагогічного досвіду окреслено шляхи розвитку комунікативних умінь молодших школярів із застосуванням інтерактивних методів навчання.

***Ключові слова:** компетентісний підхід, комунікативні вміння, уроки української мови.*

І.В. Приймак, магістрант факультету іноземної філології, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ КАРТ НА УРОЦІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ШКОЛЯРІВ

У статті розглядаються аспекти використання інтелектуальних карт під час вивчення німецької мови в закладах загальної середньої освіти з метою формування лексичної компетентності учнів. Описано принципи, на яких базується створення інтелектуальних карт. Розкрито доцільність та ефективність застосування інтелектуальних карт у процесі вивчення німецької мови, як виду роботи, що сприяє окрім формуванню лексичної компетентності учнів кращому засвоєнню нового лексичного матеріалу, а також створює додаткову мотивацію навчання.

***Ключові слова:** лексична компетентність, лексичні навички, інтелектуальні карти, німецька мова, учні.*

Ю.О. Свідерська, магістрант факультету іноземної філології, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ШКОЛЯРІВ МЕТОДАМИ ІГРОВИХ ПРИЙОМІВ

Стаття присвячена питанням формування іншомовної комунікативної компетентності учнів на уроці німецької мови ігровими методами. Висвітлено завдання пошуку засобів підтримки в учнів інтересу до матеріалу та активізації їх навчальної діяльності впродовж усього заняття. Розкрито безсумнівну дидактичну цінність ігрових прийомів під час навчання іноземної мови, що сприяє мимовільному запам'ятовуванню мовного матеріалу й формуванню навичок усного мовлення, а також додає навчальному спілкуванню комунікативну спрямованість, зміцнює мотивацію вивчення іноземної мови і значно підвищує якість оволодіння нею.

***Ключові слова:** німецька мова, гра, активний і пасивний словники, лексична компетентність, школярі.*

Б.І. Семенюк, магістрант спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПРОСТОГО РЕЧЕННЯ В ШКОЛІ

У статті описано методику формування комунікативної компетентності учнів під час вивчення простого речення в школі, критерії добору синтаксичних вправ, головні завдання сучасної шкільної мовної освіти, їхню роль в освітньому процесі, відповідність головним принципам навчання, характер діяльності учнів під час їх виконання; подано зразки вправ; зроблено висновки.

***Ключові слова:** комунікативна компетентність, просте речення, синтаксис, мова, вправи, критерії.*

І.А. Трачук, магістрант спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ ТЕКСТОТВОРЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ СИНТАКСИЧНОЇ РОБОТИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Окреслено теоретичні аспекти щодо змісту поняття «текстотворча компетентність» у методиці навчання української мови. Проаналізовано практичні елементи формування навички текстотворення шляхом використання синтаксичних засобів. Апробовано дослідження щодо означеної проблеми. Науково обґрунтовано важливість застосування синтаксичних понять як одного із мовних засобів формування текстотворчої компетентності в учнів початкових класів. З'ясовано методику роботи над синтаксичними поняттями при роботі з короткими зв'язними висловлюваннями. Визначено основні синтаксичні одиниці, що сприяють розвитку навички текстотворення на уроках української мови. Опрацьовано

вправи методико-практичного характеру, які є основою формування текстотворчих умінь і навичок в учнів початкових класів.

Ключові слова: компетентність; текстотворча компетентність; навичка текстотворення; система мовних понять; синтаксична єдність; одиниці мови та мовлення; слово; речення; текст.

Н.В. Третяк, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ТЕКСТУ НА ОСНОВІ ФУНКЦІОНАЛЬНО- СТИЛІСТИЧНОГО ПІДХОДУ

У статті аналізується використання тексту на уроках української мови як засобу формування мовної компетентності учнів. Описано методику словникової роботи, наведено конкретні приклади застосування текстів із навчальною метою. У статті подано напрями реалізації функціонально-стилістичного підходу до вивчення слова, збагачення словника молодших школярів стилістично диференційованою лексикою.

Ключові слова: текст, мовлення, значення слова, словниковий запас, словниково-стилістична робота, активізація словника, переносне значення слова.

Г.В. Тютюнник, учитель вищої категорії, старший учитель, Кам'янець-Подільська загальноосвітня школа I-III ступенів № 15 Хмельницької обл.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У статті зацентовано увагу на тому, що розвиток мовної особистості може забезпечити тільки комунікативно-діяльнісний підхід до вивчення мови, який передбачає співвідношення різних видів мовленнєвої діяльності – аудіювання, говоріння, читання, письма. Максимально ефективною є інтерактивна модель уроку, що дає змогу інтенсифікувати процес навчання, забезпечити особистісно зорієнтований підхід, змоделювати життєві ситуації, створити атмосферу співпраці, творчих взаємин у навчанні. Застосування інформаційно-комунікативних технологій змушує дітей думати, творити, вирішувати проблемні ситуації.

Ключові слова: мовленнєва діяльність, говоріння, аудіювання, зв'язна розповідь, інтонація, образні вислови, діалогічне мовлення.

СЕКЦІЯ 3
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ Й РОЗВИТКУ
ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНИХ
МОВ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Н.Г. Аносова, вчитель вищої категорії, старший учитель, учитель-методист, Кам'янець-Подільська загальноосвітня школа I-III ступенів №15 Хмельницької області

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ Й РОЗВИТКУ
ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

У статті описано систему роботи вчителя на уроках української мови, а саме використання мультимедійних інноваційних технологій, що забезпечують становлення творчої особистості, її інтелектуальний та соціальний розвиток. Проаналізовано шляхи використання ІКТ на уроках, що сприяють розвитку здібностей учнів, самореалізації та самовизначенню молодшого школяра.

***Ключові слова:** мультимедійні інноваційні технології, ІКТ, ключові компетентності, мовленнєва діяльність, творчість, розвиток.*

Н.О. Бідулько, вчитель англійської мови, вчитель вищої категорії, Жердянська ЗОШ I-III ступенів, Чемеровецький район, Хмельницька область

МУЛЬТИМЕДІЙНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Досліджено питання використання мультимедійних технологій на уроках англійської мови у початковій школі, з метою підвищення продуктивності навчального процесу та забезпечення стимулювання активізації пізнавальної діяльності школярів. Подано приклади завдань та презентацій, які використовуються у процесі навчання іншомовного матеріалу у початкових класах.

***Ключові слова:** мультимедійні технології, презентація, лексичний матеріал, початкова школа, комп'ютерна візуалізація.*

Н.А. Войтова, вчитель вищої категорії, старший учитель, учитель-методист, Кам'янець-Подільська загальноосвітня школа I-III ступенів №15 Хмельницької області

ВАЖЛИВІСТЬ УПРОВАДЖЕННЯ КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЙ
НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В НУШ

У статті зацентровано увагу, що кейс-технологія знаходиться в руслі державної реформи системи освіти. Кейс-уроки – це інноваційний підхід у навчанні, оскільки вони розв'язують головну проблему школи: як поєднати теорію з практикою, знання з компетентностями, як підготувати дитину до самостійного життя в соціумі.

Кейс-технологія концентрує в собі досягнення технології «створення ситуації успіху». Для неї характерна активізація учнів, стимулювання успіху,

підкреслення досягнень дітей під час вивчення української мови. Кейс-технологія передбачає як індивідуальну роботу на уроці, так і колективну, що розвиває вміння сприймати думку інших людей у команді.

***Ключові слова:** кейс-технології, компетентності, соціум, ситуація успіху, робота в команді, НУШ.*

О. В. Галайбіда, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

КОМУНІКАТИВНА МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ГРАМАТИЧНИХ СТРУКТУР

Грамаатична компетентність – важлива складова іншомовної комунікативної компетентності. Імплементация комунікативного підходу до вивчення іноземної мови змінила стратегії вивчення граматики. Згідно з комунікативною методикою вивчення грамаатичних структур здійснюються у контексті, коли учні з допомогою учителя намагаються сформулювати правило, беручи до уваги прочитаний або прослуханий текст, у якому ситуативно підібрані цільові грамаатичні структури. Такі стратегії вимагають творчого підходу та професійної майстерності учителя, який за допомогою індуктивного методу та інтерактивного спілкування з учнями так спрямовує роботу, щоб вони помітили грамаатичну структуру і пов'язали її з реальною комунікативною ситуацією.

***Ключові слова:** грамаатична компетентність, інішомовна комунікативна компетентність, грамаатична структура, комунікативна методика, інтерактивне спілкування, комунікативна ситуація.*

Н.М. Гурман, учитель початкових класів, тифлопедагог, учитель вищої кваліфікаційної категорії, Кам'янець-Подільська спеціальна школа-інтернат I-III ступенів Хмельницької обласної ради

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ВПРАВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Закцентовано увагу на розширенні пізнавальних можливостей школярів, активне залучення всіх учнів до процесу пізнання, можливості перенесення отриманих умінь, навичок та способів діяльності на різні предмети та позашкільне життя учнів. Схарактеризовано систему вправ на реалізацію діяльнісного підходу до навчання, моделювання життєвих ситуацій, спільне розв'язання проблем.

***Ключові слова:** діяльнісний підхід до навчання, цінування думок інших, активна позиція, очікування ідей, обмін думками, формулювання власної думки.*

О.В. Гутаревич, учитель початкових класів, Кам'янець-Подільська спеціальна школа-інтернат I-III ступенів Хмельницької обласної ради

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ В НАВЧАННІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Звернено увагу на розвиток особистісних якостей і творчих здібностей дитини на уроках української мови, умінь самостійно здобувати нові знання та розв'язувати проблеми, орієнтуватися в житті суспільства. Схарактеризовано пріоритети, які лежать в основі реформування сучасної загальноосвітньої школи, головне завдання якої – підготувати компетентну особистість, здатну знаходити правильні рішення у конкретних освітніх, життєвих, а в майбутньому і професійних ситуаціях.

***Ключові слова:** компетентність, цінності, компетентнісний підхід, знання, вміння, навички.*

І.В. Дронець, магістрант спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

УПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ І ФОРМ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Статтю присвячено обґрунтуванню доцільності та ефективності використання інноваційних, інтерактивних методів і форм навчання на уроках української мови в початковій школі, їхньої ролі в самовираженні особистості молодшого школяра.

***Ключові слова:** прийоми творчої діяльності, інтерактивні методи, розумова діяльність, критичне мислення, колективний пошук.*

Р.В. Закальська, вчитель початкових класів, вчитель-методист, Кам'янець-Подільський навчально-виховний комплекс №14 у складі спеціалізованої загальноосвітньої школи I ступеня з поглибленим вивченням англійської мови та гімназії

ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ АУДІАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Досліджено особливості процесу формування аудіативної компетентності учнів початкових класів засобами ігрових технологій на уроках літературного читання; розроблено систему ігрових вправ і завдань, спрямованих на розвиток аудіативних умінь і навичок учнів 3-4 класів під час роботи з текстом.

***Ключові слова:** ігрові технології, формування аудіативної компетентності, аудіативні вміння та навички, молодші школярі, урок літературного читання.*

Н.В. Кашуба, кандидат філологічних наук, викладач вищої категорії, Університетський коледж Київського університету імені Бориса Грінченка

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

У статті описано інноваційні підходи до навчання української мови в початкових класах Нової української школи; наголошено на застосуванні ігрових технологій у процесі формування комунікативної компетентності молодшого школяра та створенні педагогом умов навчання, за яких учень ефективно здобуватиме й конструюватиме знання.

Ключові слова: інноваційні технології, ігрові технології, технології Нової української школи, ігрове навчання, гейміфікація.

М.В. Козловська, магістрант спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

РЕАЛІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Описано сутність діяльнісного підходу, різні погляди на його визначення, обгрунтовано його основні принципи, показники, що визначають його ефективність, методологічні положення, які слід враховувати при його реалізації. Обгрунтовано методи і технології, що забезпечуватимуть ефективність реалізації діяльнісного підходу в сучасній Новій українській школі, зокрема, проблемні методи, практичні методи, проектні методи та технології навчання. Зосереджена увага на технології проектування як перспективному засобі навчання учнів початкової школи в умовах сьогодення. Запропоновано різні підходи до класифікації проектів та різні можливості їх використання на уроках української мови в початковій школі.

Ключові слова: діяльнісний підхід, Нова українська школа, метод, проектна технологія, українська мова.

Н.І. Мазуренок, старший викладач кафедри іноземних мов, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Розглянуто та проаналізовано інноваційні підходи навчання іноземної мови молодших школярів. Висвітлено потенціал використання інноваційних методів навчання щодо розвитку навичок володіння іноземною мовою, обгрунтовано доцільність впровадження інноваційних підходів у викладанні іноземної мови.

Ключові слова: інноваційні підходи, молодші школярі, інтегроване навчання, метод, комунікативні навички.

О.В. Мартіна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ І ПРИЙОМИ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У статті описано методи, форми і засоби навчання, використання яких дозволить найбільш оптимально формувати в молодших школярів основні ключові компетентності на уроках української мови; окреслено шляхи і способи покращення інтерактивної діяльності та удосконалення практичної підготовленості вчителя до роботи з дітьми, а також аспекти формування

правильності мовлення, педагогічні та лінгвістичні умови формування мовленнєвої культури учнів початкових класів.

***Ключові слова:** ключові компетентності, компетентнісний підхід, мовна особистість, мовленнєва компетентність, компетентна особистість, самовдосконалення, саморозвиток.*

І.В. Марунчак, вчитель початкових класів, вчитель-методист, Кам'янець-Подільський навчально-виховний комплекс №14 у складі спеціалізованої загальноосвітньої школи I ступеня з поглибленим вивченням англійської мови та гімназії

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ

Досліджено питання інформатизації початкової освіти; схарактеризовано сучасні інформаційно-комунікаційні технології як засіб розвитку зв'язного мовлення молодших школярів на уроках літературного читання; змодельовано вправи й завдання з використанням мультимедійного обладнання.

***Ключові слова:** інформаційно-комунікаційні технології, мультимедійне обладнання, розвиток зв'язного мовлення, молодші школярі, урок літературного читання.*

А.І. Матчишин, магістрант спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВО- ТВОРЧИХ УМІНЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Схарактеризовано теоретичні та практичні основи формування мовленнєво-творчих умінь молодших школярів згідно з вимогами нового Державного стандарту початкової загальної освіти. Описано особливості розвитку мовленнєво-творчих умінь учнів початкових класів на уроках української мови засобами ігрових технологій.

***Ключові слова:** ігрові технології навчання, розвиток мовлення, мовленнєво-творчі уміння, урок української мови, початкова школа.*

М.М. Мелекесцева, вчитель початкових класів, Кам'янець-Подільський НВК №8

ТЕХНОЛОГІЇ ЗБАГАЧЕННЯ СЛОВНИКОГО ЗАПАСУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ЧАСТИН МОВИ

Досліджено проблему формування лексичної компетентності учнів початкових класів на уроках української мови. Описано педагогічні технології збагачення словникового запасу молодших школярів у процесі засвоєння граматичних категорій іменника, прикметника та дієслова, подано приклади вправ і завдань.

Ключові слова: педагогічні технології, лексична компетентність, збагачення словникового запасу, частини мови, урок української мови, початкові класи.

М.І. Микуляк, викладач кафедри німецької мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Розкрито доцільність використання на уроках німецької мови різноманітних за призначенням та рівнем складності комп'ютерних програм. Подано перелік мультимедійних ресурсів, що сприяють розвитку комунікативної компетенції у школярів та підвищують мотивацію до вивчення німецької мови.

Ключові слова: мультимедійні ресурси, мультимедійні технології, комунікативна компетентність, німецька мова, початкова школа.

Л.М. Ликтей, викладач, методист Івано-Франківського коледжу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника»

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Розглянуто сучасні підходи до навчання молодших школярів в умовах освітньої реформи. Увага акцентується на реалізації компетентісного підходу на уроках української мови у початкових класах. Проаналізовано дослідження науковців із проблеми, дібрано окремі компетентісні завдання з української мови для реалізації змісту і цілей навчання в умовах Нової української школи.

Ключові слова: молодші школярі, освітня реформа, компетентісний підхід, уроки української мови.

Т.А. Паламарчук, магістрант спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

РОЗВИТОК ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті розкрито особливості формування діалогічного мовлення молодших школярів засобами інтерактивних технологій навчання; продемонстровано переваги інтерактивного навчання та можливості застосування інтерактивних технологій різних груп на уроках української мови з метою вдосконалення умінь діалогічного мовлення учнів початкових класів.

Ключові слова: розвиток мовлення, діалогічне мовлення, уміння діалогічного мовлення, інтерактивні технології, початкова школа.

Г.М. Ткачишина, магістрант спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ГРОМАДІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Описано сутність інтерактивного навчання як явища, переваги інтерактивного навчання Новій українській школі. Охарактеризовано види інтерактивних методів навчання (технології кооперативного навчання, колективно-групового навчання, технології опрацювання дискусійних питань, технології ситуативного моделювання). Розкрито можливості використання інтерактивних методів навчання в сучасній початковій школі. Наведено приклади використання інтерактивних технологій для формування соціальної та громадянської компетентності молодших школярів на уроках української мови.

Ключові слова: *інтерактивне навчання, інтерактивні технології, Нова українська школа, соціальна і громадянська компетентність, українська мова.*

А.О. Трофименко, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

КОМУНІКАТИВНО-КОГНІТИВНА СТРАТЕГІЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В РУСЛІ ОСОБИСТІСНО ЗОРІЄНТОВАНОЇ ПАРАДИГМИ ОСВІТИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Когнітивно-комунікативний підхід до навчання являє собою, з одного боку, теоретичне обґрунтування комунікативної методики навчання англійської мови, тобто рішення таких методичних питань, як відбір, організація, послідовність вивчення мовного матеріалу і способів його пред'явлення і тренування, які враховують комунікативні потреби учнів певного віку і навчальні умови; з іншого боку, з когнітивістських позицій, він забезпечує свідоме засвоєння знань і відомостей мовного, країнознавчого і культурно-естетичного характеру, що задовольняють і розвивальні пізнавальні інтереси і запити, які формують особистість учня, опановуючи англійську мову на мінімально необхідному рівні.

Учень стає активним учасником процесу іншомовного навчання, а не просто об'єктом навчальної діяльності вчителя. У свою чергу, в процесі навчання лежать моделі реального спілкування і особливості реальної іншомовної комунікації, оскільки володіння системою мови (знання граматики і лексики) є недостатнім для ефективного користування учнем англійською мовою в умовах міжкультурного спілкування.

Ключові слова: *когнітивно-комунікативний підхід, комунікативна методика, іншомовна комунікація, іншомовне навчання, особистісно зорієнтований підхід.*

В.В. Федорчук, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та управління навчальним закладом, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Розглядається поняття інноваційних технологій та їх переваг щодо використання в освітньому процесі початкової школи. Описано суть, особливості та сильні сторони технологій розв'язання винахідницьких завдань, технології проектування та інтерактивних технологій навчання як таких, що відповідають вимогам сучасної Нової української школи в контексті реалізації гуманістичного, особистісно зорієнтованого, діяльнісного та інтегративного підходів. Наведено приклади використання зазначених технологій на уроках української мови як ефективного засобу формування необхідних навчальних компетентностей молодших школярів.

***Ключові слова:** інновація, інноваційні технології, початкова школа, технології розв'язання винахідницьких завдань, технології проектування, інтерактивні технології навчання, компетентність.*

Л.П. Футоряк, вчитель початкових класів, вчитель вищої категорії, вчитель-методист, Кам'янець-Подільський навчально-виховний комплекс №14 у складі спеціалізованої загальноосвітньої школи I ступеня з поглибленим вивченням англійської мови та гімназії

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕГРАТИВНО-ДІЯЛЬНІСНИХ МЕТОДІВ

У статті схарактеризовано особливості розвитку креативного мислення молодших школярів засобами інтегративно-діяльнісних методів на уроках літературного читання. Інтегративно-діяльнісні методи описано як систему, що забезпечує становлення творчої особистості, її інтелектуальний розвиток, сприяє вихованню особистості, здатної до цілісного мислення та готової до самореалізації в дорослому житті.

***Ключові слова:** урок літературного читання, інтегративно-діяльнісні методи, креативне мислення, молодші школярі, початкова школа.*

І.І. Хижинська, вчитель початкових класів, вчитель другої категорії, Кам'янець-Подільський навчально-виховний комплекс №14 у складі спеціалізованої загальноосвітньої школи I ступеня з поглибленим вивченням англійської мови та гімназії

ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Досліджено процес формування комунікативної культури учнів початкових класів засобами ігрових технологій на уроках української мови, розроблено систему ігрових вправ і завдань, спрямованих на розвиток комунікативної культури учнів 1-4 класів під час вивчення теми «Текст».

***Ключові слова:** ігрові технології, формування комунікативної культури, молодші школярі, урок української мови, початкові класи.*

Л.М. Шуткевич, вчитель вищої кваліфікаційної категорії, Кам'янець-Подільська спеціальна школа-інтернат I-III ступенів Хмельницької обласної ради

ІНТЕГРАЦІЙНІ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Інтегровані уроки української мови в початкових класах передбачають вивчення нового матеріалу, виведення правил, первинне застосування нових знань, творче перенесення знань і навичок у нові ситуації; узагальнення понять і засвоєння відповідної системи знань.

***Ключові слова:** формування систематичного мислення, збудження уваги, позитивне ставлення до пізнання, цілісність навчання; близькі за змістом, самостійне виконання учнями завдань, обґрунтування отриманих результатів.*

СЕКЦІЯ 4 ФОРМУВАННЯ ТА ПРОПЕДЕВТИКА ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Г.В. Білавич, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки початкової освіти, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ТВОРІВ ДЛЯ ДІТЕЙ ПИСЬМЕННИКІВ ПРИКАРПАТТЯ

Закладено увагу на важливості формування читацьких інтересів молодших школярів; з'ясовано рівень читацької культури учнів початкових класів м. Івано-Франківська; схарактеризовано методику формування читацької культури молодших школярів засобами творів письменників Прикарпаття. Проаналізовано твори для дітей Дмитра Павличка, Івана Андрусика, Марійки Підгірянки, Миколи Близнюка, Степана Пушика, Дмитра Арсенича, Степана Процюка та інших письменників. Укладено орієнтовний перелік творів, які рекомендовано вивчати молодшим школярам на уроках позакласного читання.

***Ключові слова:** читацька культура, письменники Прикарпаття, молодші школярі, уроки літературного читання, читацький інтерес.*

М.В. Даналенко, магістрант спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У статті розкрито суть інтерактивного навчання. Окреслено його функції та можливості використання на уроках літературного читання. Наведено приклад організації уроку літературного читання з використанням інтерактивного навчання.

***Ключові слова:** інтерактивне навчання, технологія, інтерактивна технологія навчання, прийом.*

О.С. Довгань, асистент кафедри теорії та методик початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

СПАДЩИНА В. СУХОМЛИНСЬКОГО ПІД ЧАС ФОРМУВАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УМОВАХ НУШ

У статті розглянуто вплив педагогічних ідей В.О. Сухомлинського на процес формування літературної компетентності в умовах НУШ.

***Ключові слова:** компетентність, компетентнісний підхід, літературна компетентність, читацькі уміння, розвиток читацьких умінь.*

Ю.В. Квасніцька, магістр спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У статті розкрито сутність технологій розвитку критичного мислення; проаналізовано можливості окреслених технологій як засобу формування читацької компетентності молодших школярів; сформульовано методичні рекомендації щодо застосування технологій розвитку критичного мислення на уроках літературного читання в початковій школі.

***Ключові слова:** технології розвитку критичного мислення, формування читацької компетентності, молодші школярі, урок літературного читання, початкова школа.*

Н.О. Комарівська, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ

У статті розглядаються напрями роботи, форми та методи розвитку творчої діяльності учнів початкових класів на уроках літературного читання. Розкривається зміст формування інтелектуальних здібностей молодшого школяра, зокрема на уроках літературного читання. Визначено й охарактеризовано психологічні механізми інтелектуальних здібностей школяра.

***Ключові слова:** обдарованість, розвиток творчих здібностей, інтелект, урок літературного читання, початкова школа.*

Л.М. Московчук, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ ОСВІТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Розкрито характерні особливості розвитку української літератури для дітей на сучасному етапі. Закцентовано увагу на тематиці, жанрових, образних та наративних параметрах дитячої книги поч. ХХІ ст.

Ключові слова: українська дитяча література, жанрова система, здобувачі початкової освіти, емоційний досвід.

Г.Й. Насмінчук, кандидат філологічних наук, професор, професор кафедри історії української літератури та компаративістики, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ У СИСТЕМІ МОВНОЇ ОСВІТИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Акцентується розвивальна сутність інтегрованих видів діяльності у молодшій школі. На кожному інтегрованому занятті є можливість задіювати різноманітні види мовленнєвої діяльності: переказ текстів різних типів мовлення, створення усних та письмових висловлювань, словесне малювання тощо. Доведено, що інтеграція словесної творчості з різними видами діяльності дає можливість сформувати в учня здатність сприймати предмети та явища різнобічно, емоційно й водночас системно. Основні види діяльності, які використовуються на інтегрованих уроках, варто підсилувати супровідними (елементи інсценізації та хореографії, хоровий спів).

Ключові слова: інтегроване навчання, мовна компетентність, словесна творчість, мовленнєва діяльність.

І.О. Папірна, магістрант спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ПРОЕКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Схарактеризовано проектні технології як компонент інноваційної діяльності вчителя початкових класів. Описано особливості формування читацької компетентності молодших школярів засобами проектних технологій; подано структуру та етапи організації проектної діяльності на уроках літературного читання в початковій школі.

Ключові слова: проектні технології, формування читацької компетентності, молодші школярі, урок літературного читання, початкова школа.

Н.В. Піхурець, магістрант спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ЧИТАЦЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Реалізація компетентісного підходу в процесі навчання читати молодших школярів зумовлює необхідність з'ясування сутності читацької компетентності, її структури, складових, визначення ролі й місця у системі інших компетентностей.

Ключові слова: читання, процес читання, молодші школярі, читацька компетентність, структура, роль, місце.

Л.М. Цуркан, учитель початкових класів, ОНЗ «Романковецька гімназія ім. К. Ф. Поповича» Сокирянського району Чернівецької області

ПОШУКОВА РОБОТА НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ

Зосереджено увагу на використанні пошукової роботи для формування читацької самостійності, розвитку інформаційної культури молодших школярів. Висвітлено систему дослідницької роботи учнів під час вивчення життєвого й творчого шляху письменників, створення мультимедійних презентацій, використовуючи довідкову літературу, дитячу періодику, інтернет-ресурси.

***Ключові слова:** пошукова робота, читацька самостійність, дослідницька діяльність, презентації, інтернет-ресурси.*

Л.Г. Шотропа, магістрант спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ЧИТАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЯК ПРОЦЕС ПРИЛУЧЕННЯ ДІТЕЙ ДО КНИЖКИ В СПАДЩИНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

У статті на основі аналізу наукового доробку В. О. Сухомлинського розкрито роботу над навчанням читання молодших школярів. Читання розглядається як процес прилучення дитини до книжки.

***Ключові слова:** читання, процес читання, молодші школярі, спадщина В. О. Сухомлинського.*

СЕКЦІЯ 5

НЕПЕРЕРВНА МОВНА ОСВІТА В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Г. П. Ватаманюк, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ІДЕЇ КОНЦЕПЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ С. РУСОВОЇ У КОНТЕКСТІ ПРОВІДНИХ ПОЛОЖЕНЬ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ МОВНОЇ ОСВІТИ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ

У статті розкрито сутність концепції національного виховання С. Русової та роль мовної освіти у ній, висвітлено теоретико-методологічні проблеми мовної освіти дітей дошкільного і молодшого шкільного віку, особливості співвідношення біологічного й соціального в мовленнєвому розвитку дитини; схарактеризовано мету, зміст, завдання, засоби, форми, методи і прийоми навчання дітей української мови в українському дитячому садку і школі; визначено місце українського фольклору, народних традицій, свят, кращих художніх творів українських письменників у мовленнєвому розвитку дітей; з'ясовано співзвучність ідей С. Русової з провідними принципами неперервної мовної освіти в Україні.

Ключові слова: С. Русова, національне виховання, концепція, українська мова, мовна освіта, дитячий садок, школа.

Б.А. Волинюк, магістрант факультету іноземної філології, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

СТИЛЬОВІ ОСОБЛИВОСТІ НІМЕЦЬКОМОВНОГО ПРОЗОВОГО ШВАНКУ

Основна увага зосереджена на особливостях стилю німецькомовного прозового шванку. Простежено ієрархію залежності стильових рис у різноманітних за обсягом прозових шванках. Проаналізовано різноманітні мовні засоби, за допомогою яких здійснюється реалізація таких стильових рис як «стислисть» / «розгорнутість» та «статичність» / «динамічність».

Ключові слова: стиль, стильові риси, німецькомовний шванк, прозовий шванк, мовна.

С.О. Гнатенко, магістрант спеціальності Математика, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ЗАЛУЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ІНШОМОВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ В СТАРШИХ КЛАСАХ

Сучасний різносторонній фахівець потребує у своєму арсеналі високого рівня як ІТ, так і іншомовної компетентності. З огляду на особливості ІТ термінології, яка вивчається на уроках інформатики у старшій школі, необхідно залучати спеціальну іншомовну термінологію для поглиблення цих компетентностей за допомогою новітніх педагогічних технологій, розглянутих у доповіді.

Ключові слова: іншомовна компетентність, ІТ-компетентність, ІТ термінологія, новітні педагогічні технології, урок інформатики.

О.О. Жильчук, магістрант факультету іноземної філології, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФЕНОМЕН СОЦІОКУЛЬТУРНОГО АСПЕКТУ «MODE» У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ (НА ПРИКЛАДІВ ЖУРНАЛІВ МОДИ)

Закцентовано увагу на формуванні соціокультурного концепту «мода» у сучасній німецькій мові. Підкреслено, що «мода» виступає в якості механізму соціальної регуляції суспільної поведінки, позначає різницю у класовій приналежності та соціальному статусі індивіда. При цьому «мода», не лише потужний соціальний регулятор, а й значущий культурний феномен.

Ключові слова: концепт, «мода», вербалізація, лексика, терміносистема.

Н. Г. Каньоса, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті розглядаються питання формування комунікативної компетентності як важливої складової професійної підготовки фахівців у системі вищої освіти України. Проаналізовано зміст основних понять «компетенція», «компетентність», «професійна компетентність», «комунікативна компетентність». Висвітлено різні підходи до визначення сутнісної характеристики комунікативної компетентності, її компонентний склад. Визначено, що процес формування комунікативної компетентності студентів у закладі вищої освіти необхідно здійснювати на основі інтеграції загальнопрофесійних і спеціальних дисциплін, з використанням інтерактивних технологій.

Ключові слова: *компетенція, компетентність, професійна компетентність, комунікативна компетентність, складові комунікативної компетентності.*

Д. Кшевецька, магістрант факультету іноземної філології, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНЕ ПОЛЕ «ДОБРО» У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Зосереджено увагу на трактуванні поняття «лексико-семантичне поле» у науковій літературі. Розглянуто особливості структури лексико-семантичного поля. Проаналізовано лексичні одиниці, які утворюють центральну зону лексико-семантичного поля «добро» в німецькій мові.

Ключові слова: *лексико-семантичне поле, структура лексико-семантичного поля, центральна та периферійна зони лексико-семантичного поля.*

Ю.Ю. Михайловський, магістрант факультету іноземної філології, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ОНОМАСІОЛОГІЧНІ КАТЕГОРІЇ СЛОВОТВОРУ ІМЕННИКІВ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

У статті розглянута нова концепція словотвору, яка орієнтована на ономасіологічний аспект словотворчих процесів на прикладі іменників у сучасній німецькій мові. Зроблена спроба проаналізувати новітні тенденції словотвору в лексиконі сучасної німецької мови. На основі лексикографічних дефініцій продемонстровано найактивніші процеси словотворення з урахуванням ономасіологічних основ словотворення на прикладі лексикону сучасної німецької мови.

Ключові слова: *словотворення, ономасіологічний аспект, іменник, лексикон, тенденції.*

Л.М. Марчук, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ВИМОГИ ДО ПІДРУЧНИКІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ

Підручники з української мови для іноземців передбачають опанування різних рівнів: від А1 до В2. Контент наповнений матеріалом у межах таких комунікативних тем, які дають можливість опанувати читання, говоріння та набути писемні навички.

Ключові слова: одномовний, багатомовний, нульовий рівень, рубіжний рівень, норми української літературної мови.

О. М. Мозолюк, старший викладач кафедри української мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

СИНОНІМКА ЛОКАТИВНИХ СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ У СПІВОМОВКАХ СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО

Синтаксична синонімія найбільшою мірою поширена в системі локативних (а також темпоральних) значень, інші значення характеризуються меншими синонімічними можливостями. Синонімічні словосполучення у сфері локативних відношень є одним із засобів точного висловлення думки, вираження всього семантичного багатства відношень об'єктивної дійсності.

Ключові слова: локативні прийменники, локативні словосполучення, просторова близькість, синоніміка, співомовки.

І.А. Насмінчук, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ПРЕЦЕДЕНТНІ ТЕКСТИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У статті розглядається питання формування комунікативних компетентностей учнів початкової школи засобами прецедентних текстів. Окреслено основні підходи до трактування поняття «комунікативні компетентності», визначено зміст категорії «прецедентний текст». Статтю проілюстровано прикладами таких текстів, джерелами яких є твори української літератури. Автор доводить, що знання та використання прецедентних текстів допомагає мовцеві увиразнити зміст висловлювання, що, відповідно, стає більш інформативним та виразним. Зосереджено увагу на методах навчання, які сприяють розвитку мовної особистості молодшого школяра.

Ключові слова: прецедентний текст, спілкування, культура мовлення, комунікативні компетентності, ментальність.

О.О. Овчарова, магістрант факультету іноземної філології, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

СИСТЕМНІ ВІДНОШЕННЯ У ФРАЗЕОСЕМАНТИЧНОМУ ПОЛІ «ПРАЦЯ/НЕРОБСТВО» У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Зосереджено увагу на особливостях структури фразеосемантичного поля «праця/неробство» у німецькій мові. Проаналізовано фразеологічні варіанти фразеосемантичного поля «праця/неробство» та здійснено їх порівняльний аналіз в німецькій та українській мовах. Виділено синонімічні та антонімічні групи даних фразеологізмів в обох мовах.

Ключові слова: фразеологізм, фразеосемантичне поле, структура фразеосемантичного поля.

Г. Ткачук, магістрант факультету іноземної філології, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО В НІМЕЦЬКОМОВНОМУ АНЕКДОТІ

Зосереджено увагу на трактуванні поняття «анекдот» у науковій літературі. Розглянуто особливості структури німецькомовного анекдоту, проаналізовано його проблематику та стилістичні особливості. Основна увага зосереджена на лексико-стилістичних засобах творення комічного у німецькомовному анекдоті.

Ключові слова: анекдот, лексико-стилістичні особливості анекдоту, засоби творення комічного в анекдоті.

СЕКЦІЯ 6

ФАХОВА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОВНОЇ ОСВІТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Н.В. Бахмат, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та методик початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У статті здійснено аналіз нормативних документів Міністерства освіти і науки України, навчальних посібників із методики навчання української мови, робочих програм підготовки майбутніх учителів початкової школи та наукових публікацій, у яких уміщено методичні рекомендації навчання української мови в початковій школі. Розкрито найбільш поширені форми, засоби, методи та технології навчання мови, визначено сучасний інструментарій для реалізації концепції Нової української школи, окреслено шляхи забезпечення якості освіти молодших школярів на уроках української мови.

Ключові слова: нормативні документи; Концепція Нової української школи; методичний інструментарій; якість освіти.

Н.М. Благун, доктор педагогічних наук, професор, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІОГРАМИ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ

Наукові пошуки з проблеми формування культури мовлення вчителя продиктовані вимогами сьогодення, оскільки перед вищою школою стоїть завдання – підготувати висококваліфікованих спеціалістів, які досконало володіють професійним мовленням.

Учитель повинен постійно дбати про підвищення та вдосконалення свого рівня культури мовлення. Ми дотримуємось думки, що висока мовленнєва культура визначається насамперед мовною майстерністю особистості. Умовами майстерності є: добре володіння виражальними засобами всіх рівнів мовної системи; достатньо високий рівень загальної культури людини, адже у мовленні розкривається весь інтелектуальний і творчий потенціал мовця.

Сформованість культури мовлення – це високий показник професіоналізму педагога.

Ключові слова: *культура мовлення вчителя, мовна майстерність, умови розвитку культури мовлення вчителів.*

О.І. Гилярська, аспірант кафедри педагогіки, Житомирський державний університет імені Івана Франка, викладач вищої категорії, старший викладач комунального закладу «Бердичівський педагогічний коледж» Житомирської обласної ради

РИТОРИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖАХ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

Розкрито сутність професійно орієнтованої риторичної компетентності майбутніх учителів у педагогічних коледжах як обов'язковий компонент педагогічної майстерності. З'ясовано актуальність риторичної підготовки майбутніх учителів на засадах компетентісного підходу під час навчання в педагогічних коледжах. Визначено поняття риторичної компетентності педагога та професійно орієнтованої риторичної компетентності майбутнього вчителя. Обґрунтовано необхідність теоретичних основ та практичних шляхів формування риторичної компетентності майбутніх учителів в педагогічних коледжах.

Ключові слова: *майбутній учитель, компетентісний підхід, компетентність, риторична компетентність, риторична компетентність педагога, педагогічний коледж.*

І.О. Горошкін, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу навчання іноземних мов, Інститут педагогіки НАПН України

ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

На основі аналізу змісту чинної навчальної програми з іноземних мов та узагальнення його результатів визначено наступність формування ключових компетентностей учнів початкової школи відповідно до загальних характеристик ситуативного спілкування, як-от: тематика, лексичний діапазон, мовленнєві функції. Особливу увагу приділено проблемі залежності ефективності навчання іноземних мов учнів початкових класів від їхніх вікових особливостей

Ключові слова: *ключові компетентності, тематика ситуативного спілкування, лексичний діапазон, мовленнєві функції.*

О. М. Горошкіна, доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу навчання української мови та літератури, Інститут педагогіки НАПН України

ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Визначено ефективні шляхи формування креативності вчителя початкових класів як важливого складника його професійної компетентності. На основі аналізу наукових джерел уточнено значення понять «креативність», «творчість», «лінгвокреативність». Особливу увагу приділено врахуванню внутрішньопредметних та міжпредметних зв'язків під час вивчення лінгвістичних фахових дисциплін, упровадженню проектної технології навчання, організації науково-дослідницької та експериментальної роботи.

***Ключові слова:** креативність, лінгвокреативність, майбутні вчителі початкових класів, внутрішньопредметні зв'язки, міжпредметні зв'язки, проектна технологія, організація науково-дослідницької роботи.*

І.М. Гуменюк, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки початкової освіти, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ У КОНТЕКСТІ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»

З'ясовано сутність поняття «підприємницька компетентність» з огляду на процес формування її у майбутніх фахівців педагогічного профілю: здатність особистості продукувати інноваційні ідеї, раціонально й ефективно організувати діяльність, орієнтовану на досягнення конкретного результату.

Визначено структуру поняття «підприємницька компетентність», у якій виділено часову, інформаційну та прагматичну підприємливість. Окреслено змістове наповнення кожного елемента структури підприємницької компетентності відповідно до навчальної програми курсу «Українська мова за професійним спрямуванням».

***Ключові слова:** підприємницька компетентність, підприємливість, часова підприємливість, інформаційна підприємливість, прагматична підприємливість.*

С.Ю. Довбенко, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника»

МОВЛЕННЄВИЙ ЕТИКЕТ У ПРОФЕСІЙНІЙ КУЛЬТУРІ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА

Закцентовано увагу на питанні формування професійної культури сучасного педагога. Висвітлено проблему мовленнєвого етикету фахівця. Запропонована система роботи спрямована на формування мовної компетентності сучасного педагога, на оволодіння ним мовним етикетом –

мистецтвом спілкування, «кодексом ввічливості». Детально розглянуто взаємозв'язки між поняттями «культура спілкування» і «культура поведінки», шляхи удосконалення мовленнєвих здібностей.

***Ключові слова:** культура, професійна культура, етикет, мовленнєвий етикет, культура спілкування, мовленнєві здібності, мовна компетентність сучасного педагога.*

О.І. Кіліченко, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки початкової освіти, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника»

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ КОМФОРТНОГО СЕРЕДОВИЩА НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ З УЧНЯМИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

Розглянуто основні характеристики комфортного навчального середовища початкової школи. Охарактеризовано основні методи і прийоми його організації на уроках.

Визначено особливості та педагогічні умови підготовки майбутніх учителів до створення комфортного навчального середовища при вивченні педагогічно-методичних дисциплін.

***Ключові слова:** комфортне навчальне середовище, методи і прийоми його створення, система підготовки майбутніх фахівців.*

І.Ю. Лебідь, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та управління навчальним закладом, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬО-РОЗВИВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

У статті здійснено аналіз провідних ідей щодо формування розвивального освітнього середовища в початковій школі України, а також наголошується на проблемах соціокультурного становлення зростаючої особистості, гуманізації та гуманітаризації початкової освіти.

***Ключові слова:** початкова школа, розвивальне освітнє середовище, гуманізація освіти, соціокультурне виховання, відродження національної школи, етнопедагогіка.*

М.П. Олійр, доктор педагогічних наук, завідувач кафедри початкової освіти, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника»

ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Нинішні системи професійної освіти не розраховані на сучасні виклики, а отже, їх необхідно трансформувати. Інноваційні стратегії в професійній підготовці майбутнього вчителя початкової школи спрямовані на: підготовку педагога до іншого отримання учнями знань і вмінь у форматі компетенцій, інших результатів навчання, підготовку вчителів-коучів,

ефективних менеджерів у галузі освіти, організацію навчання студентів із використанням сучасних технологій у новому освітньому середовищі.

Ключові слова: *інноваційна стратегія, освітнє середовище, підготовка майбутніх учителів, учитель-коуч, початкова школа.*

А.С. Попович, доктор філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

РОЗВИТОК СТИЛІСТИЧНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Увагу привернено до формування стилістичних умінь і навичок майбутніх учителів початкових класів у закладах вищої освіти. Виокремлено й проаналізовано такі види стилістичних умінь студентів, як власне стилістичні (спеціальні стилістичні), стилістично-методичні (професійно зорієнтовані) й стилістичні науково-дослідницькі вміння. З-поміж власне стилістичних умінь вирізняємо стилістично-мовні, стилістично-мовленнєві й стилістично-комунікативні вміння.

Охарактеризовано етапи формування стилістичних умінь майбутніх учителів початкових класів. На підставі аналізу й узагальнення наукових джерел і відповідно до інформаційного обсягу дисципліни «Стилістика української мови» укладено номенклатуру стилістичних умінь.

Ключові слова: *стилістика української мови, стилістичні вміння й навички, види стилістичних умінь, етапи формування стилістичних умінь, учитель початкових класів.*

О.В. Турко, кандидат філологічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін початкової освіти, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

КОМУНІКАТИВНО-КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Окреслено основні напрями методичної роботи під час викладання філологічних курсів для майбутніх учителів початкової школи в контексті комунікативно-компетентісного підходу. Зокрема, описано інтерактивні технології навчання, форми та способи проведення практичних занять, організацію індивідуально-дослідної роботи студентів.

Усі висновкові положення сформульовано на основі практики викладання таких дисциплін: «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Практикум із розвитку зв'язного мовлення», «Основи літературного редагування».

Ключові слова: *комунікативна компетентність, Нова українська школа, інноваційні засоби навчання, інтерактивні технології навчання, філологічний компонент.*

О.П. Цюняк, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника»

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У ЗВО

Розглянуто окремі аспекти проблеми формування культури професійного мовлення майбутніх магістрів початкової освіти у ЗВО. Проаналізовано основні вимоги та шляхи підвищення рівня професійного спілкування майбутніх педагогів у їхній професійній діяльності. З'ясовано сучасні підходи до мовної підготовки майбутніх магістрів початкової освіти у ЗВО.

Ключові слова: культура, мовлення, професійне мовлення, майбутні магістри початкової освіти, заклади вищої освіти.

О.С. Шмирко, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри німецької мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕПЕРЕРВНОЇ МОВНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Розглянуто навчання майбутніх учителів іноземної мови як циклічний та неперервний процес, що зумовлює відповідну логіку професійного розвитку фахівця. Зазначено, що для неперервного процесу характерні постановка мети й визначення завдань, виконання дій і одержання результату як досягнення запланованих цілей. Наголошено, що унаслідок циклу процесу повторюється – ставиться нова мета, за якою слідує наступні дії. Виокремлено відповідні меті позитивні зміни у набутті студентами мовної компетентності, якими повинен вирізнятися кожен цикл навчально-виховного процесу, що водночас зумовлює його динаміку.

Ключові слова: майбутні вчителі іноземної мови, неперервна мовна освіта, мовна компетентність, цикл навчально-виховного процесу.

СЕКЦІЯ 7

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

С.М. Бабюк, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ВИКОРИСТАННЯ ГІМНАСТИЧНИХ ВПРАВ ІЗ ОЗДОРОВЧОЮ СПРЯМОВАНІСТЮ НА УРОКАХ ФІЗКУЛЬТУРИ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Теоретично обґрунтовано значення гімнастичних вправ для учнів початкових класів. Розкриваються методичні особливості гімнастичних

вправ та їх роль у формуванні правильної постави. Проаналізовано ефекти від виконання фізичних вправ, що відбуваються в організмі при постійному їх виконанні. Розкрито роль оздоровчої гімнастики для дітей, яка покликана прищепити звичку до фізичного навантаження, здатна вберегти дитину від проблем із хребтом і здоров'ям загалом. Запропоновано комплекси вправ для формування правильної постави та профілактики плоскостопості.

***Ключові слова:** фізична культура, школа культури рухів, школа постави, оздоровчі гімнастичні вправи, комплекси гімнастичних вправ для формування правильної постави.*

К.О. Басистюк, магістрант спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ЕСТЕТИКО-ВИХОВНІ ФУНКЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ТРАДИЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

Статтю присвячено визначенню особливостей естетико-виховного впливу української традиційної культури на особистість. Характеризуються основні складові вітчизняної культурної спадщини. Розкриваються особливості впливу народного мистецтва на розвиток у людини здатності помічати, цінувати і примножувати прекрасне у власному житті.

***Ключові слова:** українська традиційна культура, фольклор, народне мистецтво, особистість, естетико-виховні функції, життєдіяльність.*

Т.С. Білик, асистент кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ВИКОРИСТАННЯ ГРИ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ ЯК ЗАСОБУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ

У статті обґрунтовано застосування дидактичних ігор на уроках математики в початкових класах з метою підвищення ефективності навчання дітей. Зібрано теоретичний і практичний матеріал щодо застосування дидактичних ігор на різних етапах уроку.

***Ключові слова:** гра, дидактична гра, ігрові методи та прийоми, урок математики, початкова школа, ефективність, якість освітнього процесу.*

К.М. Волохата, кандидат педагогічних наук, асистент кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ВИКОРИСТАННЯ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ У РОБОТІ З ОБДАРОВАНИМИ ШКОЛЯРАМИ

У статті розглянуто питання виявлення обдарованості в дітей молодшого шкільного віку. На основі вивчення й аналізу психолого-педагогічної та методичної літератури з проблеми обдарованості дітей теоретично узагальнено і розкрито зміст використання творчих завдань у роботі з обдарованими молодшими школярами.

***Ключові слова:** обдарованість, творчі завдання, розвиток творчих здібностей, початкова школа.*

О. С. Гнатенко, кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ МАТЕМАТИЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Закцентовано увагу на вживанні математичних термінів у науковій та навчальній літературі, зокрема, підручниках і посібниках для початкової школи. Зазначено, що математичні терміни у програмах початкової школи, підручниках, довідковій літературі для учнів мають бути загальноприйнятими та закріпленими відповідно до норм, встановлених Міністерством освіти і науки України.

***Ключові слова:** математичний термін, математична грамотність, програма початкової школи, підручники, довідкова література, молодші школярі.*

О.Д. Граб, провідний концертмейстер кафедри мистецьких дисциплін дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Статтю присвячено дослідженню сутності й структури феномену музично-творчого розвитку особистості. На основі аналізу психологічних і педагогічних праць зроблено висновки щодо особливостей означеного феномену в контексті загальної музичної освіти молодших школярів. Окреслено роль музичної діяльності у творчому розвитку учнів початкової школи. Розглянуто основні форми і методи творчо спрямованої музичної діяльності молодших школярів на уроках музичного мистецтва.

***Ключові слова:** творчий розвиток, молодший школяр, музично діяльність, загальна музична освіта, урок музичного мистецтва.*

О.П. Григорович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНИЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Статтю присвячено проблемі формування природознавчої компетентності молодших школярів на уроках природознавства. Аналіз наукової літератури та досвід учителів засвідчив, що для успішного формування природознавчої компетентності вивчення природознавства в початковій школі повинно орієнтуватися на компетентісно зорієнтованому підході із використанням сучасних освітніх технологій, фронтальних, індивідуальних і колективних форм роботи із застосуванням інноваційних методик, використанням інформаційно-комунікаційних засобів та дослідницької діяльності.

Ключові слова: компетентність, природознавча компетентність, компетентнісно зорієнтований підхід, дослідницька діяльність.

Н.В. Гудима, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та методик початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ПІДГОТОВКА СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ДО ЗРЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНОГО, ДІЯЛЬНІСНОГО Й ОСОБИСТІСНО ЗОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДІВ У НАВЧАННІ

У статті представлено заходи, які здійснює кафедра теорії та методик початкової освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка з метою реалізації завдань підготовки в університеті сучасного педагога початкової освіти до роботи в умовах Нової української школи. Виокремлено завдання для забезпечення реалізації ключових компетентностей майбутніх педагогів Нової української школи відповідно до Держстандарту початкової школи.

Ключові слова: сучасний педагог початкової освіти, компетентнісний, діяльнісний, особистісно зорієнтований підходи, НУШ.

Л.П. Дабіжа, старший викладач кафедри мистецьких дисциплін дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

РОЗВИТОК ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА ЗАСОБАМИ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА

Розкрито зміст та особливості творчого розвитку учнів на уроках мистецтва. Виокремлено педагогічні умови, врахування яких в освітньому процесі може розкрити додаткові можливості підвищення рівня творчого розвитку дітей молодшого шкільного віку. Обґрунтовано організаційно-методичну доцільність засобів декоративно-прикладного мистецтва. Визначено роль декоративно-ужиткового мистецтва у творчому розвитку молодших школярів.

Ключові слова: художньо-творча компетентність, творча діяльність, педагогічні умови творчого розвитку, декоративно-прикладне мистецтво.

І.А. Дорож, кандидат педагогічних наук, асистент кафедри теорії та методик початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У СВІТЛІ ОСВІТНІХ РЕФОРМ

Метою статті є спроба теоретико-методологічного обґрунтування ролі становлення професійної культури вчителя з огляду змін у концепції сучасної освіти. Світоглядні переконання утворюють діялісно-практичний рівень світогляду: вони визначають життєву позицію людини, виступають як

установки і стереотипи дії і характеризують здатність і вміння людини реалізувати своє ставлення до світу в повсякденній діяльності, здійснюючи стійку лінію поведінки. Переконавання визначають внутрішню позицію особистості, спонукають її до дії, до здійснення ідеалів.

***Ключові слова:** виховання, особистість, професійна культура, освітні реформи.*

В.І. Імбер, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ

У статті представлено проблему формування основ інформаційної культури учнів. Виокремлено етапи формування основ інформаційної культури учнів на уроках інформатики. Використання комп'ютерних технологій в освітньому процесі створює нові умови інтеграції навчальних дисциплін, інтенсифікації освітнього процесу та індивідуалізації навчання.

Результатом роботи є розроблена система інтегрованих завдань із інформатики. Виокремлено структуру завдань, сформовано критерії добору змісту інтегрованих завдань із інформатики. Експериментально перевірено ефективність використання системи інтегрованих міжпредметних завдань із інформатики у поєднанні з іншими методами, прийомами і формами роботи на уроках з метою формування основ інформаційної культури учнів.

***Ключові слова:** міжпредметні зв'язки, інтегровані завдання, основи інформаційної культури, комп'ютерні технології.*

Н.С. Казьмірчук, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ АРТ-ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Стаття присвячена проблемі використання арт-педагогічних технологій як засобу творчого самовираження молодших школярів у закладах загальної середньої освіти. Визначено сутність поняття «арт-терапія», проаналізовано історичні аспекти розвитку арт-терапії, роль та особливості використання арттерапевтичних технік у роботі вчителя початкових класів із метою створення комфортного середовища щодо формування всебічно розвиненої особистості молодшого школяра. Визначено основні функції і принципи арт-педагогіки в освіті, розкрито форми та етапи роботи з використанням артпедагогічних технологій із молодшими школярами.

***Ключові слова:** арт-педагогіка, арт-терапія, навчально-виховний процес, творче самовираження, молодші школярі.*

І.В. Карук, аспірант, асистент кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

СУЧАСНИЙ СТАН ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ДІТЕЙ

У статті доведено, що виконання дослідницьких робіт у порівнянні з іншими формами навчальної діяльності дозволяє найбільш ефективно й поступово здійснити перехід від традиційного підходу в навчанні до нового, продуктивного навчання. Виокремлено універсальні здібності і сформовані компетентності учнів початкової школи під час реалізації дослідницького підходу у навчанні. Проаналізовано основні чинники дослідницької діяльності молодших школярів.

***Ключові слова:** дослідницька діяльність, початкова школа, формування навичок дослідницької діяльності.*

Г.Г. Кіт, кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету дошкільної, початкової освіти та мистецтв імені Валентини Волошиної, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

РЕАЛІЗАЦІЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ

У статті розкривається поняття «інноваційної діяльності». Висвітлено сутність, критерії та суперечності готовності сучасного вчителя до інноваційної освітньої діяльності в початкових класах. Розглядаються основні напрями реалізації індивідуальної освітньої траєкторії молодшого школяра та проводиться коротке ознайомлення з сучасними освітніми технологіями, які застосовують в освітньому процесі початкової школи.

***Ключові слова:** інноваційна діяльність, інноваційні технології, інноваційні підходи, індивідуальна освітня траєкторія, освітні технології в початковій школі.*

Т.В. Коваль, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри мистецьких дисциплін дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НАРОДНОЇ ГРИ В РОБОТІ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ

Стаття присвячена вивченню впливу народної гри на розвиток і формування особистості молодших школярів. Використання народних ігор у початковій школі дозволяє значно інтенсифікувати освітній процес, досягти кращого засвоєння навчального матеріалу учасниками гри, вирішити виховні та розвивальні завдання навчальної діяльності. У статті обґрунтована необхідність вдумливого ставлення до проблеми використання народних ігор у навчанні та формуванні пізнавальних інтересів учнів початкових класів.

***Ключові слова:** ігрова діяльність, освітній процес, навчальний матеріал, науковий підхід, мета, навчання, проблема.*

А.Ф. Ковальчук, старший викладач кафедри теорії та методик початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; **А.А. Ковальчук**, учитель початкових класів, учитель вищої категорії, Кам'янець-Подільська ЗОШ I-III ступенів № 6

ПРОБЛЕМНО-ПОШУКОВІ МЕТОДИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОТИВІВ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ «ТЕХНОЛОГІЇ»

У статті піднято проблему прагматизації мотивів педагогічної праці. Наголошується на необхідності формування аксіологічного фундаменту роботи майбутнього вчителя з пріоритетом гуманістичних цінностей. Основною базою його формування розглядається аудиторна та позааудиторна праця в рамках вивчення дисциплін освітньої галузі «Технології».

***Ключові слова:** мотиви педагогічної праці, цінності, студенти, виховання молоді, проблемно-пошукові методи.*

К.А. Колеснік, аспірант, асистент кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ВИХОВАННЯ ДРУЖНИХ СТОСУНКІВ У ДІТЕЙ ПІД ЧАС ГРУПОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ А. МАКАРЕНКА

У статті йдеться про внесок А. С. Макаренка в розвиток теорії виховання, розглянуто закономірності, функції, методи виховання дружних стосунків у школярів, проаналізовано погляди видатного педагога на роль особистості вихователя у виховному процесі, зокрема під час групової діяльності. Зроблено акцент на необхідності використання провідних постулатів педагога про вплив колективу на формування особистості вихованців, а також значення оволодіння вчителем педагогічною технікою.

***Ключові слова:** виховання, дружні стосунки, вихователь, методика виховної роботи, колектив, система методів, А.С. Макаренко.*

О.В. Колосова, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПОЗАКЛАСНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті проаналізовано сутність позаурочної та позакласної діяльності; визначено особливості, завдання, умови та форми організації позакласної діяльності в початковій школі. Виокремлено та схарактеризовано труднощі, які виникають під час організації дозвілля молодших школярів.

***Ключові слова:** позаурочна діяльність, позакласна діяльність, початкова освіта, умови організації позакласної діяльності, дозвілля, початкова школа.*

А.В. Король, асистент кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛОГОПЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ УЧНЯМ З ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

У статті проаналізовано організацію роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивних та спеціальних навчальних закладів. Виокремлено методичні та психологічні поради, як працювати з учнями з тяжкими порушеннями мовлення в умовах інклюзивного навчання. Подано добірку фрагментів уроків та логопедичних занять в інклюзивних та спеціальних класах.

Ключові слова: логопедична допомога, порушення мовлення, інклюзія, інклюзивне навчання, учні початкової школи.

Т.М. Кривошея, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕГРОВАНОГО ПІДХОДУ ДО ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИКИ В КОНТЕКСТІ ІДЕЙ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

У статті розглядається значимість та основні аспекти інтеграції навчального матеріалу в початковій загальній освіті. Розкриваються принципи, форми, методи інтегрованого навчання молодших школярів. Визначається й обґрунтовується значення інтеграції навчально-виховного процесу як засобу створення креативної особистості обдарованої дитини. Зроблено спробу теоретичного аналізу поєднання такої науки як математика з іншими предметами, можливості їх інтегрованого об'єднання.

Ключові слова: інтеграція, інтегративне навчання, міжпредметні вертикальні та горизонтальні зв'язки, тематичні дні, урок математики, НУШ.

Ю.Ю. Кушнір, магістрант спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ВИКОРИСТАННЯ РОЛЬОВИХ ІГОР У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У статті розкриваються методичні інструменти активізації пізнавальної діяльності учнів початкових класів. Окреслюються функції ігор у розвитку особистісних якостей дітей молодшого шкільного віку. Обґрунтовується доцільність застосування рольових ігор в освітньому процесі. Наводяться зразки педагогічного супроводу ігрової діяльності молодших школярів.

Ключові слова: молодші школярі, пізнавальна активність, освітній процес, вікові інтереси, ігрова діяльність, функції, рольові ігри.

Л.В. Любчак, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ КОЛЕКТИВНОГО ІГРОВОГО СПІЛКУВАННЯ У РОБОТІ З УЧНЯМИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В КОНТЕКСТІ ІДЕЙ НУШ

У статті розкрито сутність ігрових технологій в освітньому процесі початкової школи, зокрема у Концепції НУШ, науково обґрунтовано теоретико-методичні основи їх застосування в навчанні учнів молодшого шкільного віку. Розглянуто різні підходи психологів, педагогів, лінгводидактів щодо розуміння понять «гра», «ігрове спілкування», «ігрові технології». Визначено й охарактеризовано психологічні механізми ігрової діяльності, функції ігрового спілкування та умови його проведення, концептуальні основи ігрових технологій, принципи використання ігор у навчанні учнів в умовах НУШ.

Ключові слова: ігрове спілкування, ігрові технології, молодший шкільний вік, НУШ.

К.В. Мазур, аспірант, асистент кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ОСОБЛИВОСТІ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ЗАСОБАМИ МАЛИХ ФОРМ ФОЛЬКЛОРНИХ ЖАНРІВ

У статті окреслено проблематику патріотичного виховання підростаючого покоління в сучасних умовах розвитку державності України. Охарактеризовано особливості формування патріотичних почуттів у дітей молодшого шкільного віку крізь призму використання української народної творчості. Розкрито патріотично виховний потенціал малих форм фольклорних жанрів. Доведено, що український фольклор має значні педагогічні можливості та сприяє формуванню першооснов національної самосвідомості особистості школяра.

Ключові слова: патріотичне виховання, патріотизм, національна самосвідомість, молодший шкільний вік, фольклор, малі форми фольклорних жанрів.

Т.А. Нерестюк, учитель трудового навчання, вчитель вищої кваліфікаційної категорії, Кам'янець-Подільська спеціальна школа-інтернат I-III ступенів Хмельницької обласної ради

СКЛАДОВІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ТА РОЗВИТОК ЇХНЬОГО МОВЛЕННЯ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Закцентовано увагу на складових соціалізації дітей на уроках трудового навчання, розвитку психічних та моральних сторін особистості, політехнічної підготовки школярів, формуванні у дітей позитивного ставлення до праці, як однієї з цінностей. Охарактеризовано систему вправ, які знайомлять школярів із загальними трудовими знаннями та навичками, навчають творчого ставлення до праці, допомагають у вільному виборі професії, сприяють розвитку мислення та мовлення.

Ключові слова: позитивне ставлення до праці, соціалізація дітей, пізнавальний інтерес до трудового навчання, розмежування розумової і фізичної праці, формування індивідуальності.

Т.О. Омельчук, магістрант спеціальності педагогіки та психології, вихователь вищої категорії, вчитель-дефектолог, Кам'янець-Подільська спеціальна школа-інтернат I-III ступенів Хмельницької обласної ради

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ УЧНІВ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Закцентовано увагу на формуванні моральних цінностей молодших школярів, охарактеризовано методи словесно-емоційного впливу: розповідь, роз'яснення, етичну бесіду і метод наочно-практичного впливу. Окреслено психолого-педагогічні аспекти процесу духовно-морального виховання, а також надано методичні рекомендації з метою формування певних ціннісних орієнтацій молодших школярів.

Ключові слова: ціннісні орієнтації, моральний вибір, методи словесно-емоційного впливу, особистість, моральні загальнолюдські цінності, наслідування, поведінка, вчинки, особистий приклад.

С.Ю. Осадчук, асистент кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У статті досліджено структуру та функції інформаційного освітнього середовища початкової школи, психолого-педагогічні особливості його формування. На основі аналізу наукової літератури, стану готовності майбутніх учителів змодельовано процес їхньої підготовки до організації інформаційного освітнього середовища. Обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації інформаційного освітнього середовища.

Ключові слова: інноваційна стратегія, інформаційне освітнє середовище, підготовка майбутніх учителів, початкова школа.

Н.О. Пахальчук, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ТРАНСФОРМАЦІЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ НУШ

У статті розглянуто проблему зниження рухової активності дітей молодшого шкільного віку та поставлено завдання проаналізувати Нову українську школу на сприяння формуванню здорового способу життя підростаючого покоління, а також дослідити рухову активність і стан здоров'я молодших школярів. Вивчено нову модель фізичного виховання підростаючого покоління та надання майбутнім учителям сучасних якісних знань у галузі фізичної культури.

Ключові слова: рухова активність, навчання, молодші школярі, здоров'я, фізична культура.

Л.А. Присяжнюк, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНОГО ЕКОЛОГО- РОЗВИВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ФОРМУВАННІ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ

У статті розглянуто сучасні принципи формування екологічної компетентності школярів початкових класів. Подано практичні педагогічні підходи, спрямовані на формування екологічної етики та світогляду учнів в освітньому процесі. Автор доводить, що формування екологічної свідомості на сьогодні є актуальним. Для вирішення цієї проблеми педагогічний колектив обирає інтерактивні технології. Шляхи розв'язання проблеми між відтворенням учнями екологічних знань і застосуванням їх на практиці учителі бачать через формування в учнів відповідального ставлення до довкілля.

***Ключові слова:** початкова освіта, екологічне виховання, екологічна компетентність, інтерактивні технології, еколого-розвивальне середовище.*

І.М. Рутинська, тифлопедагог, вища кваліфікаційна категорія, Кам'янець-Подільська спеціальна школа-інтернат I-III ступенів Хмельницької обласної ради

ДІАГНОСТИКА ТА ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Однією із ключових компетентностей людини у сучасному світі є креативність і молодша школа стає дисплеєм природних творчих здібностей учнів. Дітям молодшого шкільного віку споконвіку притаманна талановитість, отож початковий період навчання вважається найважливішим у прилученні до прекрасного та розвитку творчих здібностей. При цьому варто враховувати домінуючий тип сприйняття навколишньої дійсності, щоб дитина навчалась та розвивалась у комфортних для неї умовах.

У цьому віці досить добре розкриваються загальні і спеціальні здібності дітей, що дозволяє робити висновки про їхню обдарованість та розвиненість творчих здібностей. У процесі всебічного діагностування педагогом і сама дитина навчається аналізувати як процес творення, так і продукт своїх зусиль.

***Ключові слова:** креативність, компетентність, творча обдарованість, типи сприйняття, продуктивність, самоаналіз.*

Г.В. Сінгілевич, заступник директора з навчальної роботи, вчитель-методист, відмінник освіти України, Кам'янець-Подільська спеціальна школа-інтернат I-III ступенів Хмельницької обласної ради

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА: СЕРЕДОВИЩЕ, ЩО НАЛЕЖИТЬ ДІТЯМ

Закцентовано увагу на ролі вчителя у формуванні психологічно безпечного середовища для навчання, організації стимулювального освітнього середовища, формуванні причинно-наслідкових зв'язків, забезпеченні учням особистого внеску у розв'язання поставлених завдань. Охарактеризовано систему вправ і завдань із метою самовизначення і самоактуалізації дітей.

***Ключові слова:** ухвалення самостійних рішень, наслідки, навчальні матеріали, розв'язання проблем, добрі спонуки, послідовність і справедливість, стимулювальне освітнє середовище.*

В.О. Солом'яна, магістрант спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ТЕАТР ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У статті досліджуються питання впливу театрального мистецтва на емоційну сферу дітей. Піддаються психолого-педагогічному аналізу різні форми театральної роботи з молодшими школярами. Розкриваються механізми активізації емоцій засобами різних видів мистецтв – синтетичних складових театральної вистави. Висвітлюються особливості педагогічного керівництва театрально-сценічною діяльністю учнів початкових класів.

***Ключові слова:** театр, молодші школярі, емоційна сфера, особистість, синтез мистецтв, функції театру, театральньо-сценічна діяльність, педагогічне керівництво.*

Л.В. Старовойт, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри мистецьких дисциплін дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОСТІ ДІТЕЙ У ПРОЦЕСІ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

У статті визначено сутність процесу трудового навчання школярів, виявлено недоліки у його організації та обґрунтовано практичні заходи з їх усунення. Проаналізовано особливості трудового навчання учнів початкових класів у сучасних школах. Досліджено вплив сім'ї на процес трудового навчання учнів. Доведено, що ефективність трудового навчання учнів буде забезпечено за умови співпраці сім'ї та школи з врахуванням сучасних життєвих цінностей та пріоритетів.

***Ключові слова:** пізнавальна самостійність, учнів початкових класів, процес трудового навчання, сім'я, життєві цінності та пріоритети.*

І.А. Стахова, аспірант, асистент кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

У статті досліджено структуру та функції природничо-наукової діяльності учителів початкової школи, психолого-педагогічні особливості її формування. Проаналізовано наукову літературу, стан готовності майбутніх учителів до природничо-наукової діяльності. У статті розкрито проблему професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування природознавчої компетентності у молодших школярів. Виділено та обґрунтовано три етапи підготовки майбутніх учителів початкової школи: теоретичний, лабораторно-практичний та самостійно-творчий.

Ключові слова: професійна підготовка, природничо-наукова діяльність, майбутні вчителі початкових класів, навчальні програми, природознавча компетентність.

Н.Л. Тодосієнко, старший викладач кафедри мистецьких дисциплін дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ТВОРЧИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО СПРИЙМАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Статтю присвячено проблемі застосування творчих завдань для учнів молодших класів із метою формування в них естетичного ставлення до навколишнього світу на уроках образотворчого мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» засобами комплексу мистецтв. Ефективним засобом формування естетичного ставлення дитини до навколишнього світу в умовах навчального закладу є мистецтво як навчання з метою розвитку в неї мислення та здатності до творчості. Представлено приклади спеціально розроблених завдань, спрямованих на розвиток емоційно-почуттєвої сфери дітей як основи їхнього естетичного розвитку.

Ключові слова: молодші школярі, естетичне ставлення до навколишнього світу, навчання, образотворче мистецтво, інтегрований курс «Мистецтво», особистісно зорієнтований підхід, творчі завдання, розвиток особистості.

І.В. Хом'юк, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ

У статті розглядаються інтегровані уроки в початковій школі як засіб активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів. Інтеграція – це глибоке взаємопроникнення, злиття, наскільки це можливо, в одному навчальному матеріалі узагальнених знань у тій чи тій галузі.

Інтегровані уроки дають учневі досить широке і яскраве уявлення про світ, у якому він живе, про взаємозв'язок явищ і предметів, про взаємодопомогу, про існування різноманітного світу матеріальної та

художньої культури. Під інтеграцією предметів слід розуміти процес і результат взаємодії окремих навчальних дисциплін, які сприяють удосконаленню навчально-виховного процесу.

***Ключові слова:** інтегрований урок, інтеграція навчання, навчально-пізнавальна діяльність, пізнавальна самостійність.*

Х.І. Чебан, магістрант спеціальності Початкова освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ЕВРИСТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МИСТЕЦТВА

Стаття присвячена дослідженню сутності, змісту і шляхів використання евристичних технологій на уроках мистецтва у початковій школі. Розкриваються особливості психологічного впливу мистецтва на особистість дитини. Висвітлюються педагогічні умови організації евристичної діяльності учнів у процесі мистецького навчання, виховання і розвитку.

***Ключові слова:** молодші школярі, мистецтво, творчі здібності, евристичні технології, психологія сприйняття, педагогічні умови.*

О.М. Черсак, заслужений працівник культури України, доцент кафедри методики музичного виховання та диригування Навчально-наукового інституту мистецтв, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника»

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Зроблено акцент на особливостях розвитку творчих здібностей учнів Нової української школи та визначено сучасні засоби реалізації окресленої проблеми для вирішення основних освітніх завдань. Наголошено на необхідності використання різних інноваційних форм і методів навчання для сприяння розвитку творчої активності школярів. Наведено приклади форм, методів та прийомів розвитку творчого потенціалу учнів НУШ.

***Ключові слова:** здібності, творчі здібності, Нова українська школа, творчий потенціал учнів.*

О.В. Шикиринська, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ВИКОРИСТАННЯ СЕРВІСУ LEARNINGAPPS.ORG У РОЗВИТКУ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У статті обґрунтовано ефективність застосування сервісу Learningapps.org у контексті навчання математики в початковій школі. Охарактеризовано переваги застосування вищезазначеного сервісу для розвитку математичної компетентності у 1-4 класах початкової школи. За цією метою розроблено систему вправ.

Ключові слова: *сервіс Learningapps.org, математична компетентність, початкова школа, молодший школяр.*

СЕКЦІЯ 8

НАСТУПНІСТЬ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Т.Й. Бабюк, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та методик дошкільної освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ПРОЦЕСІ ФЕНОЛОГІЧНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ

Проаналізовано процес формування природознавчої компетентності старших дошкільників. Розглянуто змістову наповненість та ієрархічну підпорядкованість категорії «предметна природознавча компетентність», визначено основні принципи організації, умови та елементи наступності змісту фенологічних спостережень у закладі дошкільної освіти та початкової школи.

Ключові слова: *старші дошкільники, природознавча компетентність, предметна природознавча компетентність, фенологічні спостереження, наступність.*

А.В. Бачинська, магістрантка спеціальності Дошкільна освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ АВТОРСЬКОЇ КАЗКИ

У статті розкрито значення формування екологічної компетентності у старшому дошкільному віці, визначено проблеми її формування в сучасному інформаційному суспільстві, пропонуються шляхи їх розв'язання з урахуванням особливостей дітей. Визначено роль і місце, педагогічні умови та методичні рекомендації використання авторської казки природознавчого змісту як засобу екологічного виховання та формування позитивного емоційно-ціннісного ставлення до природи у дітей старшого дошкільного віку.

Ключові слова: *екологічна компетентність, екологічне виховання, інноваційне освітнє середовище, авторська казка.*

А.Ю. Бомба, студентка 4 курсу спеціальності Дошкільна освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ТВОРЧИЙ ПІДХІД ПЕДАГОГА ДО РОЗВИТКУ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті обґрунтовано актуальність педагогічної творчості педагога. Виокремлено творчі якості, професійні риси, необхідні для здійснення

творчої педагогічної діяльності; уточнено поняття «підготовка до творчої педагогічної діяльності», аналізуються шляхи вдосконалення і розвитку діалогічного мовлення в дітей старшого дошкільного віку, умови формування в них умінь будувати монологічні зв'язні висловлювання як на заняттях, так і в повсякденному житті.

***Ключові слова:** професійно-педагогічна підготовка, педагогічна діяльність, діалогічне мовлення, творчі здібності, творча діяльність.*

Т.І. Булгак, студентка 4 курсу спеціальності Дошкільна освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ЗБАГАЧЕННЯ СЛОВНИКА ДОШКІЛЬНИКІВ У ТЕАТРАЛЬНО-ІГРОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті досліджено актуальну педагогічну проблему збагачення словника дошкільників у театральній-ігровій діяльності, визначено концептуальні підходи її вирішення, обґрунтовано педагогічні умови збагачення словника дошкільників. Визначено, що театральній-ігрова діяльність виступає у трьох аспектах: як гра, праця і видовище. Під час гри відбувається активізація слів; у праці словник дошкільнят збагачується новими словами; під час видовища словник дітей збагачується образною емоційно-забарвленою лексикою.

***Ключові слова:** театральній-ігрова діяльність, словник дошкільника, гра, праця, видовище, емоційно-забарвлена лексика.*

Л.І. Бута, магістрант спеціальності Дошкільна освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ ПЕРВИННОГО ЕКОНОМІЧНОГО ДОСВІДУ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ МОВЛЕННЕВО- ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті обґрунтовується сутність поняття «первинний економічний досвід», розкривається значення мовленнєво-ігрової діяльності як одного із основних засобів економічного виховання дошкільників у ЗДО. З'ясовано, що процес формування первинного економічного досвіду старших дошкільників буде успішним, якщо реалізувати такі педагогічні умови: забезпечення комплексного підходу до процесу економічного виховання; надання пріоритету мовленнєво-ігровій діяльності серед інших засобів формування первинного економічного досвіду; поступове впровадження ігор економічної спрямованості в освітній процес ЗДО.

***Ключові слова:** мовленнєво-ігрова діяльність, соціальне довкілля, економічне виховання, первинний економічний досвід, гра-стратегія.*

С.В. Васільсва, магістрант спеціальності Дошкільна освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

КРЕАТИВНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛІЗОВАНИХ ІГОР

У статті досліджено особливості формування креативного розвитку дітей дошкільного віку засобами театралізованих ігор. З'ясовано сутність

поняття «креативність»; розкрито ознаки креативності у дітей дошкільного віку; виокремлено види театралізованих ігор (режисерські ігри та ігри драматизації); визначено умови розвитку спеціальних театралізованих ігрових умінь (створення сприятливого середовища, дотримання етапів ігрової діяльності, залучення дітей до театральної культури, забезпечення взаємозв'язку театралізованої гри з іншими видами діяльності) та з'ясовано їх роль у розвитку креативних якостей дошкільників.

***Ключові слова:** креативність, театралізовані ігри, режисерські ігри, ігри драматизації, театралізовані уміння.*

Г. П. Ватаманюк, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ПРОПЕДЕВТИКА ЧИТАЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ДОШКІЛЬНОМУ ВІЦІ - ПЕРЕДУМОВА ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У статті визначено поняття «пропедевтика читацької діяльності», «читацька компетентність»; окреслено напрямки літературної роботи з дошкільниками та молодшими школярами, виокремлено літературну пропедевтику, як один із них; визначено компоненти підготовчої роботи до читацької діяльності на етапі дошкільного дитинства, розкрито їх зміст; описано заняття з художньої літератури, бібліотечні уроки, як основні форми підготовки дошкільників до читацької діяльності і молодших школярів до самостійного читання.

***Ключові слова:** читацька діяльність, читацька компетентність, дошкільники, учні початкової школи, дитяча книга, художня література, заняття з художньої літератури, бібліотечні уроки.*

О.О. Вашак, кандидат педагогічних наук, доцент, Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

НАРОДОЗНАВСТВО ЯК СКЛАДОВА ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Висвітлено основні аспекти формування національної свідомості, патріотизму, емоційної сфери дошкільників на основі ознайомлення з історією, традиціями, культурою рідної країни. Важливим засобом національно-патріотичного виховання є інтеграція регіонального народознавства у освітній процес сучасного закладу дошкільної освіти. Запропоновано творчі розробки занять, розваг для використання у практиці роботи закладу дошкільної освіти.

***Ключові слова:** народознавство, діти дошкільного віку, національна свідомість, патріотизм, національно-патріотичне виховання.*

М.С. Гордійчук, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

НАСТУПНІСТЬ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЯК УМОВА УСПІШНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

У статті розглянуто теоретичні аспекти проблеми наступності між дошкільною та початковою освітою. Визначено основні напрями забезпечення цієї наступності – зміст, форми і методи навчальної діяльності. Розкрито сутність самореалізації особистості та встановлено вплив на її успішність типу взаємодії педагога і дитини. Доведено, що найбільш сприятливим для успішної самореалізації дитини дошкільного та молодшого шкільного віку є розвивальний тип взаємодії.

***Ключові слова:** наступність, дошкільна освіта, початкова освіта, типи взаємодії педагога і дитини, самореалізація.*

К. І. Демчик, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ МИСТЕЦТВОЗНАВЧОГО СЛОВНИКА СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Визначено основний обсяг знань дітьми старшого дошкільного віку мистецької термінології та запропоновано шляхи закріплення їх на заняттях з образотворчої діяльності в закладах дошкільної освіти. Розмежовано значення понять «картина», «картинка», «ілюстрація», «малюнок». Акцентовано увагу на доцільність використання ілюстративного матеріалу в процесі формування у старших дошкільників мистецтвознавчого словничка. Крім того, окреслено вербальний інструментарій педагога закладу дошкільної освіти, який може виступати як основний засіб засвоєння дітьми старшого дошкільного віку мистецької термінології у позазаняттєвий час. Запропоновано план-сітку форм організації життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку, які, на думку автора, будуть спрямовані на формування у них мистецтвознавчого словничка у повсякденному житті та під час різних форм організації життєдіяльності дітей у сучасних закладах дошкільної освіти.

***Ключові слова:** мистецтво, мистецький, мистецтвознавчий, картина, картинка, малюнок.*

І.М. Лапшина, кандидат педагогічних наук, професор кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ВПРОВАДЖЕННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ ПРИЙОМІВ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ ДО КНИГИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО І МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Статтю присвячено дослідженню проблеми використання сучасних нетрадиційних форм під час формування інтересу до книги, вивченню ролі гри у процесах формування та розвитку особистісних якостей дитини, її пізнавальної діяльності. Досліджено видову класифікацію нетрадиційних

матеріалів, що застосовують у дошкільному та молодшому шкільному віці. Проаналізовано низку форми роботи з читачами-дітьми з метою формування інтересу до книги.

Ключові слова: нетрадиційні методи та прийоми, читачі-діти, дитяча бібліотека, інтерес до книги, дошкільний та молодший шкільний вік.

М.Д. Киндюк, магістрант спеціальності Дошкільна освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ЕКОЛОГО-РОЗВИВАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ЗАСІБ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Висвітлено актуальні проблеми виховання екологічної культури у дітей дошкільного віку. Розкрито окремі теоретичні та методичні аспекти облаштування «екологічної стежини» в умовах закладу дошкільної освіти, запропоновано апробований досвід організації системи роботи з дітьми дошкільного віку на «екологічній стежині» з метою формування екологічної культури.

Ключові слова: еколого-розвивальне середовище, екологічне виховання, екологічна культура, діти дошкільного віку.

М.О. Кросондович, магістрант спеціальності Дошкільна освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

РОЗВИТОК РОЗМОВНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Стаття присвячена теоретичному аспекту становлення слова у дітей старшого дошкільного віку; розкрито зміст формування мовленнєвої особистості дошкільника – активного, ініціативного мовця, відкритого для спілкування. Визначено поняття «розмовне мовлення дітей старшого дошкільного віку», критерії і показники рівня розмовного мовлення у дітей старшого дошкільного віку. Здійснено аналіз компетентнісного, комунікативно діяльнісного, культурологічного, особистісно зорієнтованого підходів до розвитку діалогічного мовлення дошкільників.

Ключові слова: розмовне мовлення, дошкільний вік, рівень розмовного мовлення, діалогічне мовлення, основні підходи.

О.В. Мельник, студентка 4 курсу спеціальності Дошкільна освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ В ІГРОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття присвячена проблемі розвитку мовлення дітей в ігровій діяльності. Доведено, що причиною гострої необхідності розвитку мовлення дітей є потреба в спілкуванні з оточуючими. Ігрові технології навчання – це активна пізнавальна діяльність, у процесі якої діти під керівництвом вихователя, що є учасниками ігрової діяльності, виявляючи ініціативу, самодіяльність, оволодівають уміннями, навичками, виробляють активну поведінку, активну життєву позицію і творчий стиль діяльності. Ігрова технологія сприяє розвитку мовлення та пізнавальної активності дошкільників.

Ключові слова: розвиток мовлення, ігрова діяльність, пізнавальна активність, ігрові технології.

Т.Т. Маринчук, старший викладач кафедри мистецьких дисциплін дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО МУЗИЧНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ НА ЗАСАДАХ НАСТУПНОСТІ МІЖ ДОШКІЛЬНОЮ ТА ПОЧАТКОВОЮ ОСВІТОЮ

У статті презентовані окремі методи музично-педагогічної підготовки майбутніх учителів початкових класів до виховної роботи. У статті досліджуються організаційно-педагогічні умови підготовки майбутнього педагога-музиканта в системі неперервної освіти. Розглянуто реалізацію наступності навчання в закладах дошкільної освіти і початковій школі.

Ключові слова: готовність дитини до навчання у школі, наступність, заклади дошкільної освіти, початкова школа, підготовка майбутнього вчителя, музично-виховна робота.

А.В. Мей, магістрант спеціальності Дошкільна освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ЗАВДАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Розглянуто теоретичні питання проблеми громадянського виховання дітей дошкільного віку. Визначено зміст поняття «громадянськість», «громадянське виховання». Схарактеризовано пріоритетні завдання та принципи громадянського виховання. Розглянуто особливості формування передумов громадянської поведінки у дітей дошкільного віку. Встановлено, які саме особистісні якості необхідно формувати в дітей дошкільного віку для громадянської поведінки.

Ключові слова: громадянськість, громадянське виховання, громадянські якості, моральне виховання, діти дошкільного віку.

Т.Д. Сіваш, асистент кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОЦЕСІ ВИХОВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ

Поняття творчої активності дітей дошкільного віку розглядається у форматі розвитку креативності, дитячої творчості. Завдяки театралізованій діяльності діти розвиваються духовно, відбувається становлення їхніх характерів, особистості в суспільстві. Матеріали практичного характеру підсилюють важливість наукових висновків, обґрунтовують значимість упровадження їх у практику роботи. У статті виокремлено основні чинники театралізованої діяльності, які впливають на формування творчої особистості дитини.

Ключові слова: театралізована діяльність, виховання, творча особистість дитини, заклад дошкільної освіти.

Л.В. Тимчишин (Буджак), магістрант спеціальності Дошкільна освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ГОТОВНІСТЬ ДИТИНИ ДО НАВЧАННЯ У ШКОЛІ ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНОСТІ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Розглянуто реалізацію наступності навчання в закладах дошкільної освіти і початковій школі як наступність між змістом Базового компоненту дошкільної освіти та Державним стандартом початкової загальної освіти. Проаналізовано критерії та показники готовності дитини до навчання у школі.

Ключові слова: готовність дитини до навчання у школі, наступність, заклади дошкільної освіти, початкова школа, критерії та показники готовності.

О.А. Чирик, студентка 4 курсу спеціальності Дошкільна освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ЛІНГВОДИДАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті висвітлено проблему використання інноваційних технологій у професійній підготовці майбутніх вихователів до навчально-мовленнєвої діяльності у дошкільному закладі. Названо групи інноваційних технологій, які варто використовувати на заняттях із дошкільної лінгводидактики у ЗВО. Схарактеризовано лекцію-діалог, навчально-мовленнєву ситуацію та ділову гру як інноваційні засоби лінгводидактичної підготовки майбутніх вихователів дітей дошкільного віку.

Ключові слова: професійна підготовка, лінгводидактична підготовка, навчально-мовленнєва діяльність, інноваційні технології, ділова гра.

Н.О. Чорненька, магістрант спеціальності Дошкільна освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ

У статті проаналізовано основні засоби формування художньо-естетичної компетентності старших дошкільників, що охоплює емоційно-чуттєвий, пізнавальний, практичний, ціннісний та творчий компоненти; обґрунтовано, що своєчасне спілкування з творами різних видів мистецтва (образотворчого, музичного, літературного, театрального тощо), введення дитини у світ краси і гармонії сприяють її художньо-естетичному розвитку; з'ясовано, що рівень художньо-естетичного розвитку старшого дошкільника визначається почуттям його задоволення від процесу і результатів власної творчої художньо-естетичної діяльності.

***Ключові слова:** естетичне виховання, художньо-естетичний розвиток, художньо-естетична компетентність, засоби формування художньо-естетичної компетентності, діти старшого дошкільного віку.*

А.В. Шпильова, студентка 4 курсу спеціальності Дошкільна освіта, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ МОВЛЕННЕВОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті розкриваються сутність і зміст мовленнєвого розвитку дітей середнього дошкільного віку; акцентується увага на доцільності використання різних видів дитячої діяльності для реалізації мовленнєвих завдань; обґрунтовуються організаційно-педагогічні умови ефективного мовленнєвого розвитку дітей п'ятого року життя (створення розвивального комунікативно-мовленнєвого середовища; комплексне розв'язання завдань мовленнєвого розвитку у різних видах діяльності; співпраця дошкільних закладів з родинами вихованців).

***Ключові слова:** комунікативно-мовленнєве середовище, навчально-мовленнєва діяльність, художньо-мовленнєва діяльність, мовленнєво-ігрова діяльність, організаційно-педагогічні умови мовленнєвого розвитку дошкільників.*